

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Управління формуванням прибутку підприємства»
за матеріалами ТОВ «Агрофірма «Колос»,
Київська обл., Сквирський район, с. Пустоварівка

Студентки 2 курсу, 1м групи,
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Економіка та
безпека бізнесу»
заочної форми навчання
Науковий керівник :
канд. екон. наук,
доцент

Мельник Катерини
Борисівни

Андреева
Вікторія
Геннадіївна

Гарант освітньої
програми
доктор екон. наук,
професор

Блакита
Ганна
Владиславівна

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ТОВ «АГРОФІРМА «КОЛОС»	
2.1. Оцінка фінансово-майнового стану підприємства.....	16
2.2. Оцінка динаміки обсягу та джерел формування прибутку підприємства.....	28
2.3. Оцінка ефективності управління формуванням прибутку підприємства.....	33
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ТОВ «АГРОФІРМА «КОЛОС»....	41
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	56

ВСТУП

Актуальність. Проблема прибутковості підприємств стала на даний час визначальною як з позицій забезпечення їх економічного зростання, так і в частині наповнення бюджету країни через механізм оподаткування прибутку. В умовах ринкової економіки прибуток – найважливіший оціночний показник діяльності підприємства, джерело матеріального добробуту підприємства і його працівників, держави в цілому. Саме прибуток являє собою основну мету діяльності підприємства, всі суб'єкти господарської діяльності бажають максимально збільшити його розмір. Зростання прибутку, в свою чергу, сприяє збільшенню можливостей підприємства, підвищенню ступеню його ділової активності. За розміром прибутку визначається доля доходів власників підприємств, розміри дивідендів акціонерів та інших доходів. Отже, прибуток має важливе значення для підприємства, тому необхідно здійснювати ефективне управління його формуванням та розподілом на підставі відповідного механізму.

Питання, присвячені управлінню формуванням прибутку суб'єктів господарювання досліджували у своїх працях такі вчені, як Аверкіна М.Ф., Власенко Т.Ю., Гайбура Ю.А., Денисенко М. П., Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Загнітко Л.А., Захарова Ю. І., Іванчик Т. В., Стародубцева О.С., Шилюк В.М., Шмигельський Ю.В. та інші. Надаючи належне розробкам вище згаданих вчених, окремі актуальні питання щодо розробки напрямків підвищення прибутковості підприємств окремих галузей є мало дослідженими, зокрема слід відзначити, що залишаються недостатньо висвітленими процес формування загальної величини прибутку і схем його використання та напрямки покращення політики управління прибутковістю підприємства.

Метою роботи є вивчення теоретичних засад та дослідження діючої практики управління формуванням прибутком підприємства для розробки

практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- дослідити теоретичні основи управління формуванням прибутку підприємства;
- оцінити фінансово-майновий стан ТОВ “Агрофірма “Колос”;
- оцінити ефективність управління формуванням прибутку підприємства;
- визначити шляхи оптимізації управління формуванням прибутку підприємства;

Об'єктом дослідження є процес управління формуванням прибутку підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні аспекти управління формуванням прибутку підприємства.

Емпіричною базою дослідження є ТОВ “Агрофірма “Колос”- інтегроване сільськогосподарське підприємство, що було створено 3 березня 2000 року. Підприємство розташоване на території населеного пункту — села Пустоварівка, Сквирського району, Київської області. Основними видами діяльності є вирощування та продаж насіння сільськогосподарських культур; вирощування та продаж продукції тваринництва (свині, корови, вівці, перепели); садівництво; овочівництво; вирощування ВРХ та реалізація молочної продукції; розробка гербіцидів, біологічних добавок у власній дослідній лабораторії.

Методи дослідження, що були використані у процесі проведення дослідження: метод логічного узагальнення, методи аналізу і синтезу, методи економічного аналізу та інші.

Інформаційною базою дослідження є: законодавчі та нормативні акти, інструктивні документи Міністерства фінансів, Кабінету Міністрів, Верховної Ради України, первинні документи, облікові реєстри та звітні матеріали ТОВ “Агрофірма “Колос”. При написанні роботи проаналізовано монографії та статті зарубіжних та вітчизняних авторів, автореферати

дисертацій, посібники та навчальні посібники з аналізу на підприємствах, інтернет-ресурси.

Практична значимість. Розроблені рекомендації щодо підвищення ефективності управління прибутком та рентабельністю підприємства можуть бути використані в практичній діяльності ТОВ «Агрофірма «Колос», що підтверджено довідкою.

Для оброблення економічної інформації, побудови таблиць, алгоритмів використано сучасні комп'ютерні технології та пакет прикладних програм Microsoft Excel.

Апробація результатів випускної кваліфікаційної роботи. Основні наукові положення і практичні результати дослідження опубліковано у збірнику наукових статей студентів КНТЕУ «Економіка та фінанси підприємства», 2021 р. на тему «Особливості формування прибутку вітчизняних підприємств в сучасних умовах економічної діяльності».

Структура роботи: випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Прибуток виступає важливим показником діяльності підприємства. Його позитивна величина відображає успішність та ефективність діяльності підприємства, впливає на рівень преміальних виплат та бонусів працівникам. Прибуток є одним з важливіших джерел фінансування заміни, ремонту та оновлення основних засобів, оскільки амортизація не спроможна повною мірою задовольнити потреби підприємства в модернізації обладнання. Також слід відзначити, що прибуток є важливим джерелом відрахувань до Державного бюджету. Прибуток є формою доходу від здійснення підприємницької діяльності, результатом вкладу капіталу для досягнення очікуваного комерційного успіху. Отримання прибутку та його поступове збільшення є важливою умовою розвитку будь-якого комерційного підприємства.

Прибуток відіграє наступну роль в діяльності підприємства:

- є головною метою діяльності підприємства;
- виступає базою економічного розвитку;
- є критерієм ефективності здійснюваних підприємством конкретних заходів;
- є основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів для забезпечення розвитку підприємства;
- виступає головним джерелом зростання ринкової вартості підприємства;
- є важливим джерелом задоволення соціальних потреб працівників та власників;
- одержання прибутку є захисним механізмом при загрозі банкрутства.

Розглядаючи теоретичну сутність поняття «прибутку підприємства» варто відзначити різноманітність підходів щодо тлумачення даного поняття різними дослідниками, які узагальнені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Трактування поняття «прибуток підприємства»

№	Автор, джерело	Сутність поняття «прибуток»
1	Податковий кодекс України, ст. 134[39]	Прибуток із джерелом походження з України та за її межами визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень цього Кодексу.
2	Господарський кодекс України ст.142 [11]	Прибуток суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань.
3	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [34]	Прибуток-це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ним витрати. Це збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком внесків власників)
4	Гайбура Ю.А., Загнітко Л.А. [10]	«Під прибутком варто розуміти стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, який полягає у перевищенні доходу над здійсненими витратами в розмірі, достатньому для ефективного подальшого функціонування».
5	Аверкіна М.Ф., Шмигельський Ю.В. [1]	«Прибуток – це показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з погляду його здатності приносити дохід та забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів.»
6	Сисоєнко І.А., Карлюка Д.О. [46]	«Прибуток підприємства є основним якісним показником, який відображає економічну ефективність діяльності підприємств, його фінансове становище, успіхи й можливості щодо виконання планів економічного та соціального розвитку»
7	Денисенко М.П., Захарова Ю.І. [15]	«Прибуток є перевищенням доходів підприємства над його витратами. Визначено, що прибуток є основною метою діяльності підприємства. Таким чином, з метою підвищення результативності діяльності підприємства та його стратегічного розвитку у перспективі виникає потреба у розробці стратегії управління підприємством спрямованої на вдосконалення механізму формування та використання прибутку».

Продовження табл. 1.1.

№	Автор, джерело	Сутність поняття «прибуток»
8	Власенко Т.Ю., Стародубцева О.С. [8]	«Виражений через різницю сукупного доходу та сукупних витрат із урахуванням оподаткування, прибуток як чистий дохід від підприємницької діяльності є винагородою за здійснення підприємницької діяльності із урахуванням її ризикованості.»
9	Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Іванчик Т. В. [13]	«Прибуток – це показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити дохід та забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів.»

З наведеної таблиці видно, що в сучасних умовах відсутня єдність у визначенні категорії «прибуток». Різні автори трактують дане поняття по-різному, враховуючи багатогранність даної категорії. Дослідження різних точок зору вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, а також витяги із державних нормативних актів щодо походження, сутності прибутку, дозволяє узагальнити та уточнити його визначення.

Ми пропонуємо розуміти прибуток як показник, визначений відповідно до вимог чинного законодавства, який характеризує ефективність діяльності підприємства та є основним джерелом фінансової незалежності та динамічного розвитку підприємства.

В управлінні формуванням прибутку підприємства велике значення має його класифікація, що представлена різними критеріями, тому з метою аналізу та забезпечення ефективного управління формуванням прибутку розрізняють так види прибутку підприємства:

- за потребами - загальний прибуток, валовий, торговельний;
- за характером діяльності підприємства — прибуток від звичайної діяльності, прибуток від надзвичайної діяльності;
- за основними видами господарської діяльності підприємства — прибуток, отриманий від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;
- за складом елементів, що формують прибуток — маржинальний, валовий, чистий прибуток підприємства;[12]
- за ступенем використання — нерозподілений та розподілений.

Згідно з Положеннями(стандартами) бухгалтерського обліку класифікацію прибутку можна представити наступним чином (рис. 1.1).

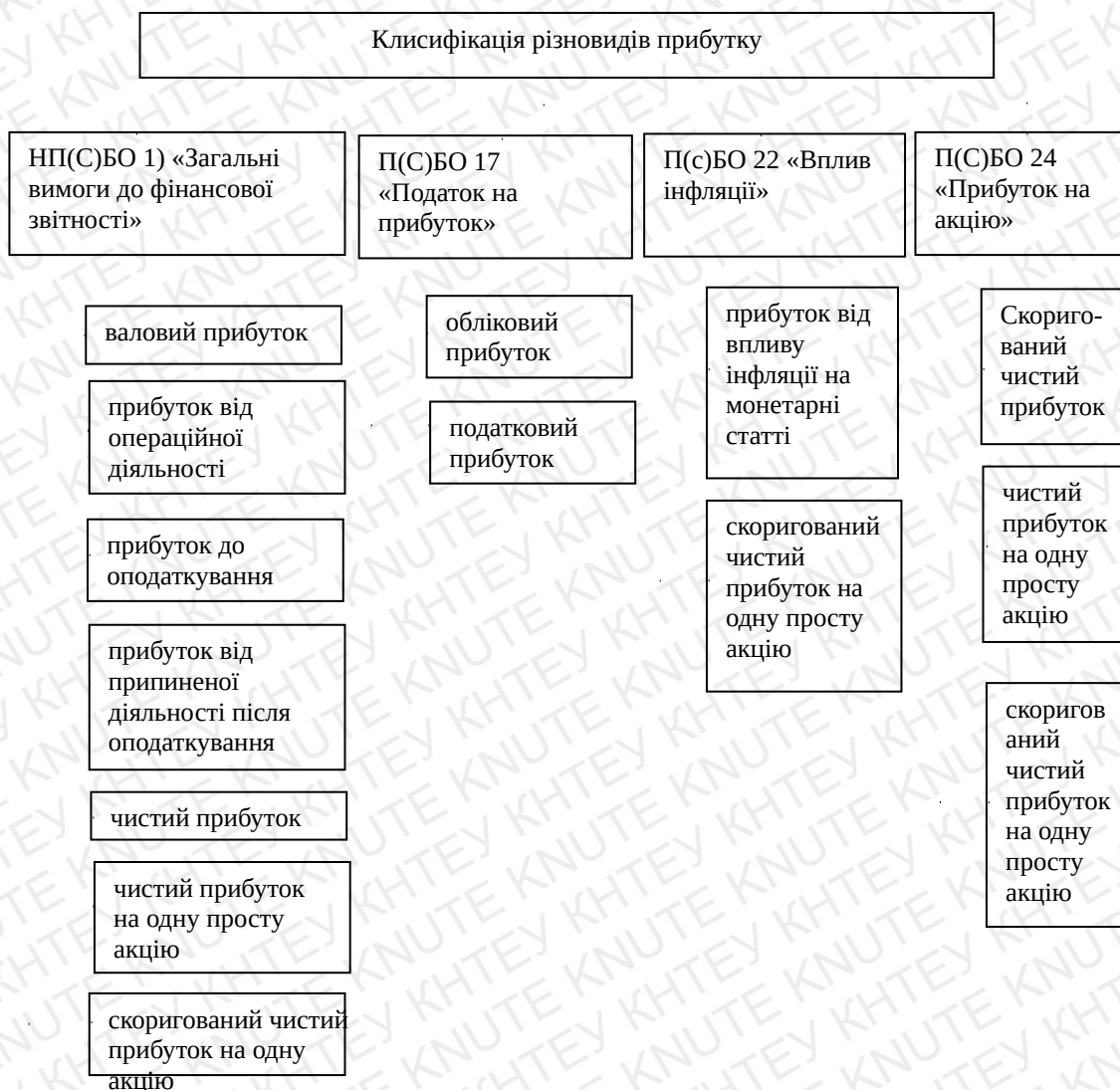


Рис. 1.1. Різновиди прибутку відповідно до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку*

*Джерело: розроблено автором на основі [34].

На величину прибутку впливають такі основні чинники:

- зміна рівня собівартості продукції;
- зростання обсягів готової продукції та обсягів реалізації продукції;
- зростання чи падіння рівня діючих цін;
- підвищення якості та асортименту продукції;
- підвищення ефективності використання виробничих фондів

- зростання продуктивності праці;
- зміна рівня рентабельності продукції.

Найбільш важливим з них є собівартість. В структурі ціни саме собівартість найчастіше посідає найбільшу питому вагу, відтак зниження собівартості суттєво позначається на динаміці прибутку при інших рівних умовах [33].

Прибуток — основний показник результативності діяльності підприємства, тому на управління формуванням прибутку впливають як внутрішні так і зовнішні фактори. При здійсненні виробничо-господарської діяльності підприємства всі ці фактори знаходяться в тісному взаємозв'язку та взаємозалежності.

До зовнішніх факторів впливу на управління формування прибутку належать:

- соціально-економічні умови;
- природні умови;
- кон'юнктура ринку;
- ціни на виробничі ресурси;
- інфляція;
- конкуренція на ринку товарів.

До внутрішніх факторів впливу на управління формування прибутку належать: обсяги реалізації продукції; собівартість продукції; ціна продукції; структура та склад витрат; якість продукції.

Серед внутрішніх факторів варто виділити виробничі фактори, до яких віднесемо: основні засоби; матеріальні ресурси; трудові ресурси.

Виробничі фактори в свою чергу поділяються на екстенсивні — обсяг виробничих ресурсів, тривалість використання ресурсів та інтенсивні — продуктивність використання ресурсів, ефективність використання ресурсів.

[12]

Механізм формування чистого прибутку підприємства наведено в методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності. Відповідно до них чистий прибуток формується таким чином [33]:

- валовий прибуток (збиток) розраховується як різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях;

- прибуток (збиток) від операційної діяльності визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях;

- прибуток (збиток) до оподаткування визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків) з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях;

- чистий прибуток (збиток) розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування.

В умовах функціонування підприємств перед її керівництвом стоять завдання, спрямовані на ефективність реалізації зазначених стратегічних цілей:

- оптимізації та автоматизації роботи підприємства та персоналу під час простою чи тимчасового припинення діяльності
- забезпечення оптимального розміру сформованого прибутку за рахунок ресурсного потенціалу підприємства;
- забезпечення максимальної рівноваги між рівнем прибутку і допустимим рівнем ризику;
- забезпечення високої якості формування прибутку за рахунок операційної діяльності та реального інвестування підприємства;

- забезпечення виплати на інвестований капітал доходу, рівень якого відповідає нормам прибутковості на ринку.
- забезпечення оптимального розміру сформованого прибутку за рахунок ресурсного потенціалу підприємства;
- забезпечення максимальної рівноваги між рівнем прибутку і допустимим рівнем ризику;
- забезпечення високої якості формування прибутку за рахунок операційної діяльності та реального інвестування підприємства;
- забезпечення виплати на інвестований капітал доходу, рівень якого відповідає нормам прибутковості на ринку.

Від того, чи діє підприємство в матеріало-, фондо- або трудомісткій галузі, залежить рівень і структура витрат виробництва, шляхи їх зниження і норма прибутку. Всі чинники зростання прибутку можна звести до наступних основних груп:

- збільшення обсягів виробництва продукції, робіт, послуг. Крім явного ефекту від збільшення обсягів продажів підприємство отримує і додатковий економічний ефект, за рахунок зниження частки умовно-постійних витрат в кожній виробленій одиниці продукції;
- зниження собівартості продукції. При зниженні витрат на виробництво, яке не вплине на якість продукції і зміна ціни у підприємства збільшується маржа з кожної проданої продукції, яке підприємство може знизити ціну на товар з метою залучення нових споживачів;
- підвищення якості продукції, що випускається і як наслідок збільшення ціни;
- удосконалення асортименту та номенклатури товару, що випускається. Суть полягає в зміні структури виробництва продукції, метод спрямований на збільшення тієї категорії продукції, яка приносить більше прибутку.

На підприємстві виробничої сфери можуть бути використані такі методи оцінки формування прибутку [8,15].

- Прямого розрахунку-застосовується за умови невеликого асортименту продукції. Метод є достатньо точним, але при реалізації широкого асортименту продукції вважається трудомістким. Недоліком цього методу є неможливість визначити вплив окремих факторів на прибуток та контролювати динаміку змін підприємства на кожному етапі розвитку.
- Розрахунок прибутку на підставі показника витрат на 1 гривню продукції-застосовується для розрахунку прибутку від випуску та реалізації продукції. Аналізуються дані про виробничі витрати на випуск та реалізацію продукції за попередній період, а також їх можливі зміни в майбутніх періодах. Недоліком цього методу є неможливість визначити вплив окремих чинників на обсяг прибутку в наступних періодах.
- Економічний(аналітичний) метод-застосовується для визначення прибутку від реалізації продукції. Основною перевагою цього методу над іншими є можливість розрахувати загальну суму прибутку майбутніх періодів та вплив на неї окремих чинників.

Важлива роль у ефективному формуванні та використанні прибутку підприємства належить інформаційному забезпеченню, яке пов'язує окремі елементи управління прибутком в єдину систему. Інформаційне забезпечення слід розглядати як «систему якісних і кількісних показників, що характеризують рівень задоволення суб'єктів управлінської діяльності управлінською інформацією та інформаційним технологіями з метою реалізації інформаційною системою встановлених цілей та завдань. У результаті аналізування наведеної вище інформації пропонуємо розглядати інформаційне забезпечення процесу аналізу формування та використання прибутку підприємства як сукупність інформації (даних) про об'єкт аналізу, а також засобів та способів її створення (одержання), зберігання, нагромадження та оброблення, кодування та передавання» [1].

Інформаційне забезпечення оцінки формування прибутку підприємства показано в табл. 1.2.

Інформаційне забезпечення оцінки формування прибутку підприємства*

№	Завдання аналізу формування та використання прибутку підприємства	Зміст інформації, яка має бути використана	Вид інформації	Критерії оцінювання
1	Оцінка фактичного стану, динаміки і тенденцій прибутку підприємства, їх реального відображення у представленій звітності	Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма № 1); - Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма № 2); - Звіт про власний капітал (форма № 4);	Облікова	Повнота та достовірність даних, їх реальне відображення у представленій фінансовій звітності підприємства
2	Поглиблене вивчення економічних явищ і процесів, знаходження причинно-наслідкових взаємозв'язків між ними з метою видачі науково обґрунтованих рекомендацій	Статистична інформація Держкомстату України та аналітична інформація підприємства	Аналітична інформація	Достатність та достовірність аналітичної інформації
3	Дотримання комплексного підходу в аналізі прибутку від різних видів діяльності економічних суб'єктів	Статистична звітність (баланс, звіт про фінансові результати), стратегічний прогноз.	Облікова; Аналітична	Достатність та достовірність облікової та аналітичної інформації.
4	Визначення кількісного впливу факторів на прибуток підприємства	Документація первинного й періодичного обліку, інформація про стан підприємства, тощо	Первинна та звітна документація	Достатність, повнота та достовірність первинної документації
5	Пошук та реалізація резервів виходу господарської системи на оптимальну траєкторію її розвитку за рахунок покращання роботи економічного суб'єкта	Статистична звітність, стратегічний прогноз.	Аналітична інформація	Достатність та достовірність аналітичної інформації.
6	Розрахунок ефекту від більш раціонального використання резервів прибутку у комерційній діяльності підприємства	Статистична звітність, стратегічний прогноз.	Аналітична інформація, прогнозування	Достатність та достовірність аналітичної інформації

*Побудовано автором на основі [1,38,46]

Таким чином, інформація має формуватися за такими напрямками: інформація, необхідна для планування, інформація, яка накопичена під час здійснення обліку та інформація, яка отримана в процесі аналізу.

Для загальної економічної оцінки діяльності підприємства використовують критерії ефективності формування прибутку на підприємстві, такі як: зростання прибутку (в абсолютному та відносному визначенні), збільшення показників рентабельності (рентабельності реалізації, рентабельності операційної за всієї діяльності підприємства, рентабельності витрат, рентабельності власного капіталу, рентабельності активів), достатності та оптимальності прибутку, конкурентоспроможності прибутку, доцільності якості прибутку, інтегральний критерій якості прибутку.

Важливою умовою отримання прибутку є наявність відповідей на наступні питання: що робити, як робити, для кого виробляти. Неправильне визначення цілей або невірна стратегія можуть призвести до отримання збитків замість прибутку, що, безумовно, призведе до фінансової кризи на підприємстві»

Таким чином, прибуток характеризує ефективність діяльності підприємства та є основним джерелом фінансової незалежності та динамічного розвитку підприємства. В ході управління прибутком важливо враховувати не тільки всі фактори, що здійснюють вплив на розмір фінансових результатів, але й розробити альтернативні варіанти, які забезпечують максимізацію прибутку.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ТОВ “АГРОФІРМА “КОЛОС”

2.1 Оцінка фінансово-майнового стану підприємства

Фінансовий стан є визначальним чинником конкурентоспроможності й сталого розвитку підприємства та найважливішою характеристикою функціонування підприємства в ринкових умовах. З метою визначення економічного потенціалу суб'єкта господарювання проведемо комплексну оцінку фінансово-майнового стану підприємства.

Динаміка обсягу та складу майна ТОВ “Агрофірма “Колос” представлена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1.

Оцінка динаміки обсягу та складу майна ТОВ “Агрофірма “Колос” за 2018-2020 рр., тис. грн

Показник	На 31.12. 2018	На 31.12 2019	На 31.12. 2020	Абсолютний приріст		Темп приросту, %	
				2019	2020	2019	2020
Майно всього у т.ч.	278865	212604	405013	-66261	192409	-23,76	90,50
Необоротні активи	27669	26265	42225	-1404	15960	-5,07	60,77
Оборотні активи	251196	186339	362788	-64857	176449	-25,82	94,69
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	9,08	7,09	8,59	-1,98	1,50	-21,92	21,16

Оцінка динаміки зміни елементів активу Балансу наведено у додатку Г, Д

Результати аналізу майнового стану ТОВ “Агрофірма “Колос” показали, що протягом досліджуваного періоду з 2018 по 2020 роки загальна вартість майна підприємства зросла майже вдвічі, що свідчить про

розширення матеріально-технічної бази підприємства та збільшення обсягів діяльності. Зростання майна відбулось за рахунок збільшення як оборотних, так і необоротних активів підприємства. Загалом загальна сума активів у 2019 році зменшилась на 66261 тис.грн. або на 23,76 %, порівняно з 2018 роком; у 2020 році активи збільшились на 192409 тис.грн. або на 90,50 %. зміни відбулись за рахунок збільшення основних засобів у 2020 році.

Таким чином необоротні активи у 2019 році зменшились на 1404 тис.грн. або на 5,07% порівняно з 2018 роком. У 2020 році показник збільшився на 15960 тис.грн або на 60,77% порівняно з 2019 роком, тобто спостерігається позитивна тенденція за рахунок введення основних засобів - вантажних автомобілей, комбайнів, доїльних апаратів.

Оборотні активи у 2019 році зменшились на 64857 тис.грн або на 25,82%, порівняно з 2018 роком. У 2020 році показник зріс на 176449 тис.грн. або на 94,69%, порівняно з 2019 роком.. Зміни відбулися в результаті значного збільшення запасів на 36664 тис.грн. у 2019 році та на 31451 тис.грн. у 2020 році. протягом досліджуваного періоду, що пов'язано з виведенням нових сортів зернових та зернобобових культур та збільшення посівних площ для їх вирощування. Великий вплив на розмір оборотних активів має зростання дебіторської заборгованості. На першу дату показник дебіторської заборгованості склав 57543 , що на 50518 тис.грн. більше, ніж за період 2019 року. Підприємство співпрацює з іншими підприємствами: надає землю в оренду, продає елітні сорти зернових та зернобобових, надає в оренду власні сушарні для сушки зернових культур. Дебітори розраховуються в порядку, прописаному в договорі.

Розглянемо динаміку показників майнового стану підприємства, сформованих у табл. 2.2.

Провівши аналіз показників майнового стану підприємства за останні три роки, можна зробити висновок: 1 грн. вартості основних засобів забезпечує отримання 0,04 грн чистого доходу від реалізації у 2020 р..

Спостерігаємо негативну тенденцію до зменшення показника у 2019 році на 0,03 грн та на 0,01 грн у 2020 році.

Таблиця 2.2.

**Динаміка показників майнового стану ТОВ “Агрофірма “Колос”
за 2018 — 2020 рр.**

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний Приріст	
				2019	2020
Фондомісткість	0,08	0,05	0,04	-0,03	-0,01
Фондоозброєність	76,05	69,41	66,90	-6,64	-2,51
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,49	0,50	0,51	0,01	0,01
Коефіцієнт оновлення основних засобів	1,16	1,03	1,04	-0,13	0,01
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,86	0,97	0,96	0,11	-0,01
Фондовіддача	12,53	21,37	24,03	8,85	2,66
Рентабельність основних засобів, %	0,43	2,14	1,29	1,71	-0,85

Алгоритм розрахунку показників наведено у додатку К

Знос основних засобів збільшується від 49% на 0,01 грн до 51% на 0,01 грн. Це свідчить про погіршення стану матеріально-технічної бази підприємства, більшою мірою за рахунок повного зносу частини сівалок, тракторів, вантажних автомобілей підприємства.

Коефіцієнт оновлення основних засобів у 2019 році знизився на 0,13 % порівняно з 2018 роком, однак у 2020 році показник зріс на 0,01%, що є тенденцією позитивною. Зміни відбулись в результаті оновлення, техніки для посівів зерна та його збору.

У 2020 році вибуття основних засобів зменшилося на 0,01 грн. в порівняння з 2019 р, що є позитивною тенденцією.

Показник фондovіддачі становив 24,03 грн у 2020 році, що на 2,66 грн більше, ніж за період 2019 року, що є позитивною тенденцією. Тобто на

кожну гривню вкладену в основні засоби отримано 24,03 грн чистого доходу від реалізації продукції.

Рентабельність основних засобів показує, що кожна гривня, вкладена в основні засоби, генерує отримання 1,29 коп. прибутку у 2020 році, що на 0,85 коп. ніж за період 2019 року, що є негативною тенденцією.

Розглянемо динаміку обсягу та складу капіталу (табл. 2.3)

Таблиця 2.3.

**Динаміка обсягу та складу капіталу ТОВ “Агрофірма “Колос”
за 2018 — 2020 рр., тис. грн.**

Показник	на	На	На	Абсолютний приріст		Темп приросту, %	
	31.12. 2018	31.12. 2019	31.12. 2020	2019	2020	2019	2020
Капітал, всього	278865	212604	405013	-66261	192409	-23,76	90,50
Власний капітал	54577	99192	92727	44615	-6465	81,75	-6,52
Позиковий капітал, всього у т.ч.	252371	11744	275941	-240627	264197	-95,35	-76,50
Позиковий капітал (короткостроковий)	42226	0	0	-42226	0	-100,00	0,00
Позиковий капітал (довгостроковий)	210145	11744	275941	-198401	264197	-94,41	-76,50
Коефіцієнт співвідношення власного та позикового капіталу	0,22	1,16	0,34	0,94	-0,82	74,48	70,68

Оцінка динаміки зміни елементів пасиву Балансу наведено у додатку Ж

Проаналізувавши динаміку власного капіталу за три останні роки, можемо констатувати загальна сума капіталу має позитивну тенденцію до зростання у 2020 році, коли показник зріс на 192409 тис.грн, або на 90,50 % порівняно з 2019 роком , у 2019 році відбулось помітне зниження капіталу на 66261 тис.грн. або на 23,76 %, порівняно з 2018 роком. Зміни відбулись за рахунок збільшення довгострокових та короткострокових зобов'язань.

Власний капітал у 2019 році збільшився на 44615 тис.грн. або на 81,75%, порівняно з попереднім 2018 роком. У 2020 році показник

зменшився на 6465 тис.грн або на 6,52%. Зміни відбулись за рахунок залучення позикових коштів.

Позиковий капітал у 2019 році зменшився на 240627 тис.грн. або на 95,35%,однак у 2020 році показник зріс на 264197 тис.грн або на 76,50%. зміни відбулися за рахунок зменшення на 100% короткострокового позикового капіталу та 198401 тис.грн або на 94,41 % довгострокового капіталу.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок : підприємство ТОВ “Агрофірма “Колос” є залежним від позикових коштів, наданих підприємству, оскільки загальна сума власного капіталу недостатня для покриття всіх поточних зобов'язань, тому підприємству варто змінити стратегію діяльності та нові шляхи до удосконалення моделі управління формуванням прибутку підприємства.

Проаналізуємо загальний фінансовий стан ТОВ “Агрофірма “Колос” на основі розрахунку показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості та ділової активності.

Розглянемо динаміку показників ліквідності та платоспроможності підприємства, сформованих у табл. 2.4.

Таблиця 2.4.

**Динаміка показників ліквідності та платоспроможності
ТОВ “Агрофірма “Колос” за 2018-2020 рр.**

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст		Нормативне значення
				2019	2020	
Коефіцієнт загального покриття	1,30	1,42	1,48	0,12	0,06	1,5
Коефіцієнт проміжної ліквідності	1,12	1,10	1,02	-0,02	-0,08	0,5-1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,15	0,12	0,27	-0,03	0,15	0,1-0,2
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	0,15	0,17	0,17	0,02	0	≥0,5

Алгоритм розрахунку показників наведено у додатку Л

Дослідивши показники ліквідності та платоспроможності ТОВ “Агрофірма “Колос” за період 2018 — 2020 років можна зробити висновок: досліджуване підприємство є достатньо ліквідним та платоспроможним. Це підтверджується відповідністю значення показника до нормативного значення.

За результатами коефіцієнту загального покриття можемо констатувати, що оборотні активи підприємства перевищують на 1,48 грн. поточні зобов'язання. Значення показника збільшилось на 0,06 грн або 4,22 %, порівняно з 2019 роком. Тенденція позитивна, значення показника знаходиться в межах нормативного значення. Зміни відбулись за рахунок збільшення оборотних активів у 2020 році на 176449 тис.грн.

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами свідчить про те, що за рахунок власних оборотних коштів підприємство може погасити 0,17 грн. Поточних зобов'язань. Спостерігається позитивна тенденція до збільшення показника у 2019 та 2020 роках на 0,02 %, порівняно з 2018 роком.

Коефіцієнт ліквідності свідчить про те, що за допомогою власних грошових коштів можна погасити 0,27 грн. Поточних зобов'язань. Значення показника знаходиться в межах норми. Спостерігається позитивна тенденція, так у 2019 році значення показника зменшилось на 0,03 грн, однак у 2020 році значення показника збільшилось на 0,15 грн. Зміни відбулись за рахунок збільшення власних оборотних коштів..

Проаналізуємо динаміку показників фінансової стійкості (табл. 2.5).

Аналізуючи показники, зведені у таблицю 2.5., можна зробити висновок, що підприємство є фінансово нестійким.

Значення показника фінансової автономії свідчить про те, що частка власного капіталу в загальній сумі капіталу становить 26%, що не відповідає нормативному. Спостерігається позитивна тенденція до зростання показника у 2019 році на 0,01 грн, однак у 2020 році простежується зменшення

показника на 0,03 грн, порівняно з 2019 роком — тенденція негативна. Зміни відбулись в результаті збільшення частки позикового капіталу та зменшення частки власного капіталу в загальній сумі капіталу. Коефіцієнт покриття боргу свідчить, що на кожен гривню власного капіталу припадає 1,47 грн. позикового

Таблиця 2.5.

**Динаміка показників фінансової стійкості
ТОВ “Агрофірма “Колос” за 2018- 2020 рр. %**

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст		Нормативне значення
				2019	2020	
Коефіцієнт фінансової автономії	0,28	0,29	0,26	0,01	-0,03	>0,5
Коефіцієнт фінансування	2,62	2,43	2,87	-0,18	0,44	< 1
Коефіцієнт фінансової заборгованості	0,72	0,71	0,74	-0,01	0,03	1
Коефіцієнт фінансового левереджу	2,62	2,43	2,87	-0,18	0,44	за ситуацією
Коефіцієнт покриття боргу	1,30	1,41	1,47	0,11	0,06	>1

Алгоритм розрахунку показників наведено у додатку М

Таким чином, можна зробити висновок : фінансовий стан підприємства є нестійким, за рахунок значного перевищення частки позикового капіталу над власним, що ще раз підтверджується значенням інших розрахованих показників.

Оцінимо тип фінансової стійкості підприємства за допомогою показників, сформованих у табл. 2.6.

Таблиця 2.6.

**Оцінка типу фінансової стійкості ТОВ “Агрофірма “Колос”
за 2018-2020 рр. тис.грн.**

Показник	На 31.12. 2018	На 31.12. 2019	На 31.12. 2020
1	2	3	4
Запаси	31947	68611	100062

Продовження табл. 2.6.

1	2	3	4
Власний (чистий) оборотний капітал	26908	40546	50502
«Нормальні» джерела фінансування	124049	57078	147 643
Короткострокові банківські кредити та позики для покриття запасів	42226	42226	-
Розрахунки з кредиторами за товари, роботи, послуги	54915	16532	54915
Кредити та позики, які не сплачені у строк	-	-	-
Прострочена кредиторська заборгованість	-	-	-
Прострочена дебіторська заборгованість	-	-	-
Тип поточної фінансової стійкості	нормальна	нормальна	нормальна

Тип поточної фінансової стійкості на період 2018-2020 років визначається як “нормальний” на момент формування звітності та в короткостроковій перспективі, передкризовий в довгостроковій.

Проаналізуємо динаміку показників ділової активності підприємства (табл. 2.7).

Таблиця 2.7.

**Динаміка показників ділової активності ТОВ “Агрофірма “Колос”
за період 2018 -2020 рр.**

Показник	2018	2019	2020	Нормативне значення
Коефіцієнт оборотності активів	1,59	1,69	1,56	Збільшення
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	5,76	5,79	6,05	Збільшення
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	1,88	1,97	1,76	Збільшення
Коефіцієнт оборотності запасів	10,41	6,21	4,48	3-6
Коефіцієнт оборотності загальної дебіторської заборгованості	4,16	4,57	4,34	4,8
Коефіцієнт оборотності загальної кредиторської заборгованості	2,52	2,44	2,08	4,8

Алгоритм розрахунку показників наведено у додатку Н

Проаналізувавши динаміку показників ділової активності можемо констатувати:

У складі чистого доходу від реалізації активи за рік здійснюють 1,56 обортів. Спостерігається негативна тенденція до зменшення оборотності на 0,13 обортів у 2020 році, порівняно з 2019 роком. Зміни відбулись в результаті переваги темпу зростання активів над темпом зростання чистого доходу від реалізації.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу свідчить про те, що у складі чистого доходу від реалізації власний капітал здійснює 6,05 обортів. Спостерігається позитивна тенденція до збільшення показника. Так у 2019 році показник збільшився на 0,03 оборта, порівняно з 2018 роком, а у 2020 році - на 0,26 обортів, порівняно з 2019 роком. Зміни відбулися за рахунок переваги темпу зростання доходу від реалізації над темпом зростання власного капіталу.

Коефіцієнт оборотності запасів свідчить, що у складі загальної суми собівартості продукції за рік запаси здійснюють 4,48 обороти. Значення відповідає нормативному протягом всього досліджуваного періоду. Спостерігається негативна тенденція до зменшення значення показника. Так у 2019 році показник знизився на 4,2 оборти, порівняно з 2018 роком, у 2020 році показник знизився на 1,73 оборти.

Зміни відбулися в результаті переваги темпу зростання собівартості над темпом зростання запасів.

Визначимо клас боржника підприємства за допомогою інтегрального показника відповідно до «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями»[42].

Розрахунок класу боржника-юридичної особи за інтегральним показником наведено у табл. 2.8.

Таким чином, протягом всього періоду дослідження підприємство відноситься до 1 класу, тобто є кредитоспроможним.

Таблиця 2.8.

Визначення класу боржника ТОВ “Агрофірма “Колос” за інтегральним показником за період 2018-2020 рр.

Вид діяльності	Модель	Фінансовий показник	2018	2019	2020
Сільське господарство	$z = 2,599 + 0,451 * X_2 + 0,637 * X_5 + 0,529 * X_8 + 0,362 * X_9 + 0,756 * X_{11}$	K1	27,65	29,13	25,83
		K2	1,30	1,41	1,47
		X2	-1,64	-1,64	-1,64
		K5	-3 505,25	-5 879,05	-8 148,65
		X5	-0,51	-0,51	-0,51
		K8	-5 746,01	-7 623,46	-9 505,25
		X8	0,07	0,07	-0,91
		K9	7,19	18,98	8,90
		X9	0,52	0,52	0,52
		K11	10,65	6,74	-1,29
		X11	0,64	0,92	1,10
		Інтегральний показник	2,25	2,46	2,08
		Клас боржника	1	1	1
			Кредитоспроможне	Кредитоспроможне	Кредитоспроможне

Визначимо рівень життєздатності підприємства за допомогою моделі Мартиненка (табл. 2.9).

Таблиця 2.9.

Визначення рівня життєздатності ТОВ “Агрофірма “Колос” (за моделлю Мартиненка) за період 2018-2020 рр.

Показник	2018	2019	2020
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,30	1,41	1,47
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,15	0,12	0,27
Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,45	0,50	0,57
Коефіцієнт рентабельності продукції	-1,26	-1,42	-1,28
Коефіцієнт майна	0,27	0,34	0,38
Коефіцієнт рівня життєдіяльності	-0,69	-0,92	0,28
Рівень життєздатності < 5.1	Низький	Низький	Низький

Визначивши рівень життєздатності ТОВ “Агрофірма “Колос” за період 2018-2020 років за допомогою моделі Мартиненка, можна зробити висновок: підприємство за три останні роки має низький рівень життєздатності. Основною причиною такого результату є недостатня кількість активів та власного капіталу для забезпечення зобов'язань щодо повернення позикового капіталу та забезпечення рівня ліквідності активів, які фінансуються за рахунок позикових коштів; низький рівень фінансової рівноваги, тобто здатності до генерування грошових надходжень в обсягах та у терміни, достатні для фінансування грошових витрат.

Оцінимо ймовірність банкрутства підприємства за допомогою моделі Альтмана (табл. 2.10.)

Таблиця 2.10.

**Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ “Агрофірма “Колос”
(за моделлю Альтмана) за період 2018-2020 рр.**

Показник	2018	2019	2020
Відношення прибутку до сплати відсотків до суми активів	0,07	0,20	0,10
Відношення чистого доходу до суми активів	1,59	1,69	1,56
Відношення балансової вартості власного капіталу до залученого	0,38	0,41	0,35
Відношення прибутку до суми активів	0,06	0,17	0,08
Відношення власних обігових коштів до суми активів	0,85	0,85	0,89
$3,107K1 + 0,995K2 + 0,42K3 + 0,847K4 + 0,717K5$	2,62	3,24	2,73
Ситуація критична ($Z < 2,99$)	передкризова	критична	передкризова

Оцінивши ймовірність банкрутства ТОВ “Агрофірма “Колос” за допомогою моделі Альтмана, можна зробити висновок : згідно результатів за останні три роки, а саме період 2018-2020 років, підприємство знаходиться в передкризовому стані. Це пов'язано зі збільшенням дебіторської, кредиторської та позикового капіталу в цілому. Суми власного капіталу не вистачає для повного покриття зобов'язань. Підприємству в терміновому порядку потрібно знайти шляхи вирішення ситуації, зміни стратегії

управління формуванням прибутку, оскільки вже в щонайближчому майбутньому періоді підприємство може опинитись в кризовому стані.

Оцінимо ймовірність банкрутства підприємства за допомогою вітчизняної моделі Терещенка (табл. 2.11).

Таблиця 2.11.

Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «Агрофірма «Колос»
(за моделлю Терещенка) за період 2018-2020 рр.

Показник	Розрахунок	2018	2019	2020
X1	Відношення грошових надходжень до суми зобов'язань	0,54	0,32	1,13
X2	Відношення суми активів до суми зобов'язань	1,38	1,41	1,35
X3	Відношення чистого прибутку до суми активів	0,05	0,17	0,74
X4	Відношення прибутку до чистого доходу	0,04	0,1	0,05
X5	Відношення виробничих запасів до чистого доходу	0,001	0	0,001
X6	Відношення чистого доходу до необоротних активів	10,39	11,6	14,09
ZTER	$1,5X1+0,08X2+10X3+5X4+0,3X5+0,1X6$	2,69	2,99	10,90
Висновок	Банкрутство не загрожує $ZTER > 2$	>2	>2	>2

Оцінивши ймовірність банкрутства ТОВ «Агрофірма «Колос» за допомогою моделі Терещенка можна зробити висновок : згідно отриманих результатів підприємству не загрожує банкрутство в найближчий період.

Отже, оцінивши фінансово-майновий стан ТОВ «Агрофірма «Колос» за три останні роки, можемо зробити висновок : підприємство є достатньо ліквідним та платоспроможним, проте має низьку фінансову стійкість, ділову активність за більшістю показників визначено як нормальну. В результаті оцінки фінансового стану підприємства за допомогою моделей Мартитенка, Терещенка, Альтмана, можемо констатувати не стійкий фінансовий стан, проте банкрутство підприємству в подальшій перспективі не загрожує.

2.2. Оцінка динаміки, обсягу та джерел формування прибутку ТОВ «Агрофірма «Колос»

Головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального його розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості. [19]

Розглянемо порядок формування чистого прибутку (табл. 2.12).

Таблиця 2.12.

Формування чистого прибутку ТОВ «Агрофірма «Колос» за 2018 — 2019 рр., тис. грн

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст		Темп приросту %	
				2019	2020	2019	2020
Чистий дохід від реалізації продукції	285784	445066	482363	159282	37297	55,74	8,38
Собівартість реалізованої продукції	226924	313032	377766	86108	64734	37,95	20,68
Валовий прибуток	58860	132034	104597	73174	-27437	97,76	-20,78
Інші операційні доходи	10108	26106	5512	15998	-20594	97,42	-78,89
Адміністративні витрати	19574	30496	19489	10922	-49985	55,80	-36,09
Витрати на збут	6052	8298	37922	2246	29624	37,11	95,43
Інші операційні витрати	22781	34893	9763	12112	-25130	53,17	-72,02
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	20561	84453	42935	63892	-41518	95,89	-49,16
Інші фінансові доходи	749	2632	950	1883	-1682	-96,49	-63,91
Інші доходи	42316	26509	348	-15807	-26161	-37,35	-98,69
Фінансові витрати	7874	31610	9703	23736	-21907	95,99	-69,30
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	12727	53906	32002	41179	-21904	-95,76	-40,63
Витрати(дохід) з податку на прибуток	2828	9281	6086	6453	-3195	-96,72	-34,43
Чистий фінансовий результат: прибуток	9899	44625	25916	34726	-18709	-95,49	-41,92

Проаналізувавши дані, зведені в таблицю 2.12. можна зробити висновки. За період 2018-2020 років підприємство ТОВ "Агрофірма "Колос" було прибутковим підприємством, прибуток якого має позитивну тенденцію до зростання, оскільки чистий прибуток у 2019 році зріс на 34726 тис.грн або на 95,45 %, порівняно з 2018 роком; у 2020 році прибуток знизився на 18709 тис грн або на 41,92 %. зміни відбулись за рахунок зниження фінансових доходів та збільшення фінансових витрат.

На значення показника чистого прибутку безпосередньо впливає значення показника чистого доходу від реалізації. У 2019 році показник складав 445066 тис.грн, що на 159282 тис.грн. або на 1,26 % більше, ніж у 2018 році, у 2020 році цей показник склав 482363 тис.грн., що на 37297 тис.грн. або на 1,08 % більше, ніж у 2019 році. Цей показник прямоопосередковано впливає на прибуток, оскільки значення даного показника залежить від багатьох факторів: вартість мінеральних добрив, вартість засобів для обробки від шкідників, вартість пального та мастильних матеріалів, витрати на оренду земельних ділянок, витрати на оплату праці, витрати на реалізацію товарів.

Протягом 2018-2020 років спостерігається збільшення собівартості реалізованої продукції. У 2020 році цей показник склав 377766 тис. грн, що на 64734 тис. грн більше або на 1,21%, ніж у 2019 році, коли показник собівартості складав 313032 тис .грн, що на 86108 тис. грн більше або на 1,38 %, ніж у 2018 році. Це спричинене збільшенням статті витрат, а саме : витрати на вирощування, збір продукції та реалізацію продукції, матеріальні витрати, витрати на оплату праці, загальновиробничі витрати, інші витрати. Спостерігається позитивна тенденція до збільшення показника валового прибутку у 2019 році на 73174 тис.грн. або на 97,76 %, зміни відбулись за рахунок перевищення темпу приросту чистого доходу над темпом приросту собівартості. У 2020 році спостерігаємо зниження показника на 27437 тис.грн або на 20,78 %. зміни відбулись за рахунок перевищення темпу приросту собівартості над темпом приросту чистого доходу.

У 2019 році спостерігається збільшення показника фінансового результату від операційної діяльності на 63892 тис. грн або на 95,89 %, порівняно 2018 роком коли показник склав 20561 тис. грн, зміни відбулися в результаті зростання валового прибутку, зростання операційних доходів, як наслідок доходи зростають швидшими темпами, ніж витрати. У 2020 році показник знизився на 41518 тис. грн. або на 49,16%, порівняно з 2019 роком. Зміни значення показника відбулися за рахунок зменшення валового прибутку, зменшення операційних доходів, збільшення операційних витрат, як наслідок — витрати зростають швидшими темпами, ніж доходи.

Показник фінансового результату до оподаткування у 2019 році збільшився на 41179 тис. грн або на 95,76%, порівняно з 2018 роком. Зміни відбулися в результаті зростання фінансових доходів та зменшення фінансових витрат. У 2020 році відбувається зниження показника на 21904 тис. грн. або на 40,63%. Зміни відбулись в результаті збільшення фінансових витрат та зменшення фінансових доходів.

Розглянемо формування прибутку підприємства у розрізі різних видів діяльності (табл. 2.13).

Таблиця 2.13.

Оцінка динаміки формування прибутку ТОВ «Агрофірма «Колос» відносно різних видів діяльності за 2018 – 2020 рр., тис.грн.

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст		Темп приросту, %	
				2019	2020	2019	2020
Прибуток від реалізації продукції	5649	35312	14964	29663	-20348	93,74	-57,61
Прибуток від іншої операційної діяльності	3978	10949	9545	6971	-1404	97,24	99,12
Прибуток від фінансової діяльності	1852	1852	1852	0	0	99,00	99,00
Прибуток від іншої діяльності	1248	5793	5641	4545	-152	95,35	99,02
Прибуток до оподаткування	12727	53906	30002	41179	-21904	95,76	99,41
Чистий прибуток	9899	44625	25916	34726	-18709	95,49	99,42

Алгоритм розрахунку показників наведено у додатку П
Зобразимо графічно отримані результати на рис. 2.1.

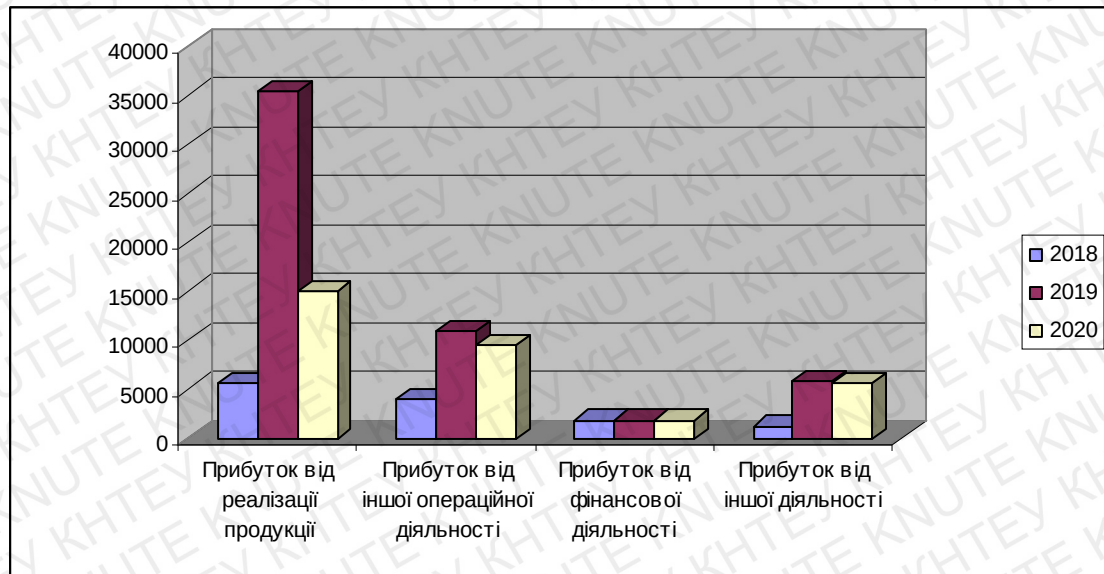


Рис 2.1. Оцінка динаміки прибутку відносно різних видів діяльності, тис. грн

Таким чином, у 2019 році спостерігаємо збільшення усіх показників, крім показника прибутку від фінансової діяльності. Прибуток від реалізації продукції збільшився на 29663 тис.грн. або на 93,74%. Прибуток від іншої операційної діяльності збільшився на 6971 тис.грн або на 97,24 %. Прибуток від іншої діяльності збільшився на 4545 тис.грн. або на 95,35%.

У 2020 році усі показники прибутку мали негативну тенденцію до зменшення. Прибуток від реалізації продукції знизився на 20348 тис.грн або на 57,61 %. Прибуток від іншої операційної діяльності знизився на 1404 тис.грн. або на 99,12%. Прибуток від іншої діяльності знизився на 152 тис.грн або на 99,02%.

Структура прибутку у розрізі різних видів діяльності представлена у табл. 2.14.

Розглянемо детально та зобразимо графічно структуру прибутку за 2020 рік на рис. 2.2.

Структура динаміки прибутку ТОВ «Агрофірма «Колос» відносно різних видів діяльності за 2018-2020 рр.,%

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст		Темп приросту	
				2019	2020	2019	2020
Прибуток від реалізації продукції	44,38	65,50	49,84	21,12	-15,66	47,58	-23,90
Прибуток від іншої операційної діяльності	31,25	20,31	31,81	-10,94	11,5	-35,00	56,62
Прибуток від фінансової діяльності	14,55	3,43	5,78	-11,12	2,35	-76,42	68,51
Прибуток від іншої діяльності	9,80	10,74	17,62	0,94	6,88	9,59	64,06
Прибуток до оподаткування	100	100	100	x	x	x	x

Проаналізувавши структуру формування прибутку відносно різних видів діяльності можемо констатувати, що провідне місце в структурі прибутку займає прибуток від реалізації продукції у 2018 р. його частка у структурі прибутку займала 49,84%, що на 15,66% менше ніж у 2019 році.

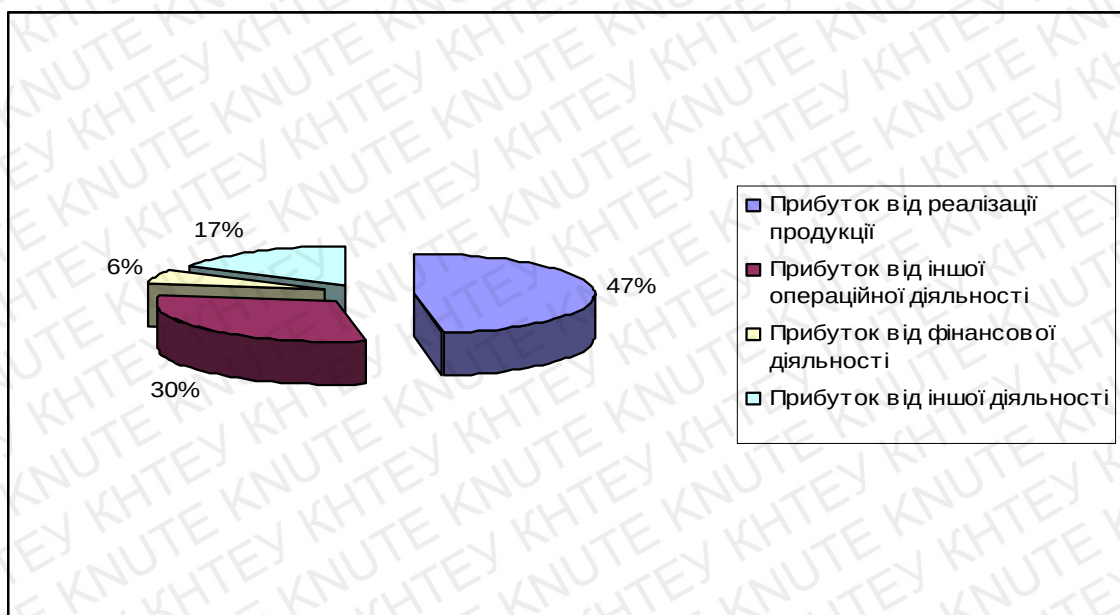


Рис. 2.2. Структура прибутку ТОВ «Агрофірма «Колос» у розрізі різних видів діяльності, %

Прибуток від іншої операційної діяльності складає 31,81%, що на 11,5 % більше, ніж за період 2019 року. Прибуток від фінансової діяльності складає 5,78 % це на 2,35% більше, ніж за період 2019 року. Прибуток від іншої діяльності у 2020 році склав 17,62%, що на 6,88% більше ніж за період 2019 року.

Отже, проаналізувавши склад та динаміку формування чистого прибутку ТОВ “Агрофірма “Колос” можна зробити висновок: підприємство за період 2018 — 2020 рр. показало себе прибутковим підприємством, в структурі якого переважну частину займає прибуток від реалізації продукції та прибуток від операційної діяльності. Проте негативним фактором є збільшення собівартості реалізованої продукції, зменшення кількості реалізованої продукції, збільшення витрат на збут та інших витрат підприємства.

2.3. Оцінка ефективності управління формуванням прибутку ТОВ “Агрофірма “Колос”

Основним показником, що дозволять оцінити ефективність управління формуванням прибутку підприємства є рентабельність підприємства (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Динаміка показників рентабельності ТОВ “Агрофірма “Колос” за період 2018 — 2020 рр., %

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст	
				2019	2020
1	2	3	4	5	6
Рентабельність реалізації продукції за чистим прибутком	3,5	9,3	5,4	5,8	-3,9
Рентабельність валового прибутку	20,6	29,7	21,7	9,1	-8
Рентабельність операційного прибутку	7,2	12,1	8,9	4,9	4,9

1	2	3	4	5	6
Рентабельність (збитковість) продукції	1,3	1,4	1,3	0,1	0,1
Рентабельність активів	5,5	16,9	8,4	11,4	-8,5
Рентабельність необоротних активів	36,0	116,5	75,7	80,5	-40,8
Рентабельність оборотних активів	6,5	19,8	9,4	13,3	-10,4
Рентабельність капіталу	5,5	16,9	8,4	11,4	-8,5
Рентабельність власного капіталу	19,9	58,0	32,5	38,1	-25,5
Рентабельність позикового капіталу	3,9	3,8	9,4	-0,1	5,6
Рентабельність операційних витрат	9,2	2,4	4,4	-6,8	2

Алгоритм розрахунку показників наведено у додатку Р

Проаналізувавши показники рентабельності підприємства за період 2018 -2020 років, можна зробити наступні висновки. Значення показника рентабельності реалізації продукції показав, що кожна гривня чистого доходу від реалізації продукції у 2020 р. генерує 5,4 коп. чистого прибутку. У 2019 році спостерігаємо позитивну тенденцію до збільшення показника на 5,8%, порівняно з 2018 роком, коли показник складав 3,5%, однак у 2020 році спостерігається негативна тенденції до зменшення показника на 3,9%, порівняно з 2019 роком. Зміни відбулися в результаті зменшення темпу приросту чистого доходу від реалізації.

Значення показника рентабельності валового прибутку показав, що кожна гривня чистого доходу генерувала 21,7 коп. валового прибутку, спостерігається позитивна тенденція за період 2019 року, коли показник складав на 9,1 % більше, ніж за період 2018 року, коли показник складав 20,6%, однак у 2020 році спостерігаємо зниження показника на 8%, порівняно з періодом 2019 року.. Зміни відбулися в результаті різкого зниження валового прибутку - на 27437 тис.грн.

Значення показника рентабельності операційного прибутку показав, що кожна гривня чистого доходу генерує отримання 8,9 коп. операційного прибутку. Спостерігається позитивна тенденція до збільшення показника у 2019 році на 4,9% ,порівняно з 2018 роком, коли показник складав 7,2%, однак станом на 2020 рік значення показника знизилось на 4,9%, порівняно з 2019 роком і складає 8,9%. Зміни відбулися в результаті значного зменшення у 2020 році операційного прибутку.

Значення показника рентабельності продукції показав, що кожна гривня собівартості генерує отримання 1,3 коп. чистого доходу від реалізації. Протягом досліджуваного періоду спостерігається негативна тенденція. У 2019 році значення показника збільшилось на 0,01%, порівняно з 2018 роком. У 2020 році показник знизився на 0,1% , порівняно з 2019 роком — тенденція позитивна. Зміни відбулись в результаті перевищення темпу приросту собівартості реалізованої продукції над темпом приросту чистого доходу від реалізації продукції.

Значення показника рентабельності активів показав, що кожна гривня загальної суми активів генерує отримання 8,4 коп. чистого прибутку. Спостерігається позитивна тенденція до зростання показника у 2019 році на 11,4% , порівняно з періодом 2018 року, коли показник складав 5,5%. У 2020 році показник знизився на 8,5%, порівняно з 2019 роком — тенденція негативна. Зміни показника відбулись в результаті перевищення темпу приросту активів над темпом приросту прибутку.

Значення показника рентабельності необоротних активів показав, що кожна гривня необоротних активів генерує отримання 75,5 коп. чистого прибутку. Спостерігаємо позитивну тенденцію до збільшення показника у 2019 році на 80,5% , порівняно з 2018 роком, коли показник складав 36%. У 2020 році показник знизився на 40,8%, порівняно з 2019 роком — тенденція негативна. Зміни відбулися в результаті зменшення чистого прибутку у 2020 році.

Значення показника рентабельності оборотних активів показав, що кожна гривня оборотних активів генерує отримання 9,4 коп. чистого прибутку. Спостерігаємо позитивну тенденцію до зростання показника у 2019 році на 13,3 % порівняно з 2018 роком, коли показник склав 6,5 %. У 2020 році показник зменшився на 10,4%, порівняно з періодом 2019 року — тенденція негативна.. Зміни відбулись в результаті переваги темпу приросту оборотних активів над темпом приросту прибутку.

Значення показника рентабельності капіталу показав, що кожна гривня капіталу генерує отримання 8,4 коп. чистого прибутку. Спостерігаємо позитивну тенденцію до зростання показника протягом всього періоду. Так у 2019 році показник склав 16,9 %, у 2020 році показник зріс на 8,5% порівняно з попереднім періодом і склав 8,4%. Зміни відбулись в результаті збільшення власного капіталу.

Значення показника рентабельності власного капіталу показав, що кожна гривня власного капіталу генерує отримання 32,5 коп. чистого прибутку. Спостерігається позитивна тенденція до зростання показника у 2019 році на 38,1%, порівняно з 2018 роком, коли значення показника дорівнювало 19,9%. У 2020 році значення показника знизилось на 25,5 % порівняно з попереднім періодом — тенденція негативна. Зміни відбулись в результаті зменшення загальної суми власного капіталу

Значення показника рентабельності позикового капіталу показує, що кожна гривня позикового капіталу генерує отримання 9,4 коп. чистого прибутку. Протягом досліджуваного періоду спостерігається позитивна тенденція. Так у 2019 році показник зменшився на 0,1 % ,порівняно з періодом 2018 року, проте у 2020 році показник збільшився на 5,6 % . Зміни відбулись в результаті збільшення позикового капіталу.

Значення показника рентабельності операційних витрат показав, що кожна гривня операційних витрат генерує отримання 6,8 коп. прибутку від операційної діяльності. Протягом періоду динаміка не стабільна, так у 2019 році показник зменшився на 6,8 %, порівняно з періодом 2018 року, коли

значення показника дорівнювало 9,2%, у 2020 році значення показника знизилось на 2%, порівняно з 2019 роком. Зміни відбулись в результаті збільшення операційних витрат.

Проведемо аналіз рентабельності діяльності підприємства та факторів, що її визначають. (табл. 2.16).

Таблиця 2.16

**Вплив факторів на рентабельність діяльності
ТОВ «Агрофірма «Колос» за 2018 – 2020 рр.**

Показник	2019	2020	Абсолютний приріст	Темп приросту
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	455066	492363	37297	8,19
Валові витрати, тис.грн.	313032	377766	64734	20,67
Чистий прибуток, тис.грн.	44625	25916	-18709	41,92
Витратомісткість, грн..	0,70	0,78	0,08	11,42
Рентабельність витрат, %	14,25	6,86	-7,39	-
Рентабельність діяльності,%	10,02	5,37	-4,65	-
Зміна рентабельності діяльності за рахунок зміни:	-	-	-6,57	-
- витратомісткості	-	-	1,14	-
-рентабельності витрат	-	-	-5,76	-

Алгоритм розрахунку наведено у додатку С.

Проаналізувавши вплив факторів на рентабельність діяльності підприємства, можемо зробити висновок: не зважаючи на збільшення значення чистого доходу від реалізації, на підприємстві спостерігається погіршення показників ефективності. Так витратомісткість у 2020 р. збільшилась на 0,08 грн, тобто на 1 грн чистого доходу від реалізації припадає 0,78 коп. витрат. Рентабельність витрат зменшилась на 7,39 % і становила 6,86%, це означає, що на 1 грн. витрат припадає 6,86 коп. чистого прибутку. Рентабельність діяльності зменшилась на 4,65 %, тобто 1 грн чистого доходу від реалізації забезпечує отримання 5,37 коп. прибутку.

На зміну рентабельності діяльності підприємства впливали зміна витратомісткості та рентабельності витрат. При цьому негативний вплив

чинило зниження рентабельності витрат. За рахунок цього фактору рентабельність діяльності зменшилася на 5,76%. За рахунок зміни витратомісткості рентабельність витрат зросла на 1,14%. Загалом зміни на рентабельність склали 6,57%.

На формування прибутку підприємства, перш за все, впливає розмір доходу від реалізації продукції та рентабельність виробництва окремих її видів. Розглянемо динаміку рівня рентабельності виробництва основних видів сільськогосподарської продукції (дод. Т.).

Проаналізувавши динаміку рівня рентабельності основних видів продукції підприємства можна констатувати: провідне місце у структурі видів діяльності посідає рослинництво, а саме зернові та зернобобові культури. Аналіз показав, що одна гривня вкладена у реалізацію продукції рослинництва забезпечує отримання у 2020 році 47,54 коп. прибутку. Тенденція до зростання показника - позитивна.

Позитивна тенденція спостерігається серед реалізації насіння соняшнику. У 2020 році кожна гривня, вкладена в реалізацію насіння соняшнику забезпечує отримання 56,03 коп. прибутку. У 2019 році кожна гривня, вкладена у реалізацію соняшника забезпечила отримання 65,52 коп. прибутку.

Спостерігається позитивна тенденція до зростання показника рентабельності цукрових буряків у 2019 році — кожна вкладена гривня у вирощування та реалізацію забезпечила отримання 40,85 коп. прибутку. У 2020 році кожна гривня, вкладена у реалізацію цукрових буряків забезпечила отримання 36,34 коп. прибутку. Позитивна тенденція спостерігається серед рентабельності сої. У 2020 році кожна гривня вкладена у реалізацію сої забезпечує отримання 63,3 коп. прибутку. У 2019 році кожна гривня, вкладена в реалізацію сої забезпечує отримання 41,12 коп. прибутку. Позитивна тенденція спостерігається за останні три роки серед рентабельності ріпаку. Кожна гривня, вкладена у реалізацію, забезпечує отримання 62,39 коп. прибутку. Позитивна тенденція протягом трьох років

спостерігається серед рентабельності овочевих культур. Позитивна тенденція спостерігається у показника рентабельності плодово-ягідних культур. Кожна гривня, вкладена в реалізацію, забезпечує отримання 63,87 коп. прибутку. Причиною зниження рівня рентабельності продукції рослинництва може бути безліч факторів : клімат, погодні явища, неякісна сировина, добрива, засоби для обробки від шкідників, високі ціни на пальне та мастильні матеріали, зростання витрат, пов'язаних з реалізацією, пошук дебіторів, залучення кредитних коштів на нову техніку.

Негативна тенденція спостерігається відносно показників реалізації тваринної продукції. Так у 2018 році показник рентабельності складав 14,18%, а вже у 2020 році показник склав 7,98 %, Тобто одна гривня вкладена у виробництво генерує 7,98 коп. чистого прибутку. Провідне місце серед продукції тваринного походження займає реалізація молока. За період 2020 року рівень рентабельності молока склав 12,08 %, тобто підприємство вклавши одну гривню в реалізацію отримало 12,08 коп. прибутку.

Високий рівень рентабельності займає також збут великої рогатої худоби (ВРХ) на м'ясо.. Таким чином кожна гривня, вкладена в реалізацію генерує отримання 20,22 коп. прибутку. Спостерігається позитивна тенденція до зростання у рентабельності свинини у 2019 році. Коли кожна гривня, вкладена в реалізацію забезпечує отримання 9,43 коп. прибутку. У 2020 році рентабельність знизилась на 5,32%, це означає, що кожна гривня, вкладена у реалізацію забезпечує отримання 4,11коп. прибутку. Кожна гривня, вкладена у реалізацію м'яса вівці, забезпечує отримання 2,51 коп. прибутку. Спостерігається негативна тенденція до зменшення за період 2020 року рентабельність знизилась на 14%, за період 2019 року – на 28%. Кожна гривня, вкладена у реалізацію м'яса птиці, забезпечує отримання 3,9 коп. прибутку. Тенденція негативна. У 2020 році рентабельність знизилась на 26,94%. Кожна гривня, вкладена у реалізацію яєць птиці, забезпечує отримання 24,4 коп. прибутку. Тенденція негативна – зниження показника у 2020 році на 6,23%. Кожна гривня, вкладена у реалізацію меду, забезпечує

отримання 29,3коп. прибутку. Спостерігається позитивна тенденція до зростання показника протягом всього періоду. Зниження рівня рентабельності залежить від багатьох факторів: не правильне виконання технологій, не правильно підібраний раціон для тварин, невчасна(з запізненням) вакцинація тварин, не професійний персонал, не належні умови для утримання тварин, не належний догляд тварин, не вчасно надана медична допомога тварині, збільшення кошторису на утримання тварин, переважання собівартості над отриманим доходом.

Отже, оцінивши та проаналізувавши ефективність управління формуванням прибутку ТОВ “Агрофірма “Колос” за період 2018 — 2020 років, можемо зробити висновки: протягом 2019 року спостерігається позитивна тенденція до зростання усіх показників рентабельності підприємства та негативна тенденція до зниження цих показників у 2020 році. Серед рентабельності основних видів сільськогосподарської продукції провідне місце займає рентабельність продукції рослинництва, а саме рентабельність зернових та зернобобових. Вплив зміни факторів на рентабельність діяльності підприємства показав, що на його зміну позитивно вплинуло зниження витрато місткості та негативно зменшення рентабельність витрат.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ТОВ «АГРОФІРМА «КОЛОС»

Основним та найбільш важливим джерелом фінансування діяльності ТОВ «Агрофірма «Колос» виступає прибуток, від розміру якого залежить підтримання платоспроможності, фінансової стійкості підприємства та його подальший розвиток.

Здійснимо планування розміру прибутку ТОВ «Агрофірма «Колос». Основними факторами, що впливають на формування прибутку є дохід та витрати.

Розпочнемо з чистого доходу від реалізації. Щоб збільшити суму чистого доходу підприємства пропонуємо реалізацію таких заходів.

На балансі підприємства знаходиться поголів'я великої рогатої худоби (ВРХ), яка не може повністю виконувати своє призначення, оскільки перебуває на лікуванні у зв'язку з хворобою. Протягом року ситуація змінювалась як в кращу сторону, так і в гіршу тобто деяких тварин вдавалося вилікувати, проте не на довго — ситуація повторювалась, тварини хворіли повторно, в деяких випадках закінчувалось природною смертю, або ж вимушеним забоем тварини.

Керуючись главою 4 п. 4.2. Наказу Державного Департаменту ветеринарної медицини “Про затвердження ветеринарних та санітарних вимог до селянських господарств – виробників сирого товарного молока» - «...молоко від виснажених корів продажу не підлягає. Не підлягає також продажу молоко при захворюванні корів маститом, а також таке, що за органолептичними показниками має відхилення від норми» [32].

Абзацом 5 глави 5 п. 5.3 “ На час лікування хворої тварини забороняється реалізація товарного молока, про що спеціалістом ветеринарної медицини повідомляється на пункт закупівлі молока”, а абзацом 5 глави 5 п.5.5. “ Молоко, одержане від хворих на мастит корів, яких

лікували антибіотиками, іншими препаратами – підлягає знищенню, як таке, що заборонене (шкідливе) для вживання” [32].

Тобто, керуючись вище сказаним, можемо підсумувати: оскільки молоко хворих корів на реалізацію здавати категорично заборонено – воно підлягає утилізації, підприємство несе збитки, враховуючи, що виділяються кошти на годівлю, лікування тварин та на інші витрати по їх утриманню. Тварини на лікуванні не можуть повноцінно виконувати свої функції, навіть, після курсу антибіотиків так як в молоці часто є приміс крові, гною, та антибіотиків, що виходять таким чином з організму тварини, як результат підприємство несе збиток. Тому доцільним є реалізація хворих тварин на м'ясо (що відповідає санітарним умовам), а залишити тільки здорове, молоде поголів'я.

Так, на 01.11.2021 р. закупівельна ціна на м'ясо ВРХ живої ваги становить 45 грн/кг (без ПДВ). В середньому одна корова важить 800 кг. На фермі №1 ТОВ «Агрофірма «Колос» таких корів 50, отже, загальна жива вага становитиме 40 000 кг (800 кг x 50). Відповідно, за реалізацію ВРХ на м'ясо підприємство отримає чистий дохід від реалізації 1800 тис. грн.

Скорочення поголів'я дає можливість скоротити витрати, що пов'язані із закупівлею кормів, а саме скорочення витрат на 8%. Оскільки витрати на корма становлять 25863,7 тис. грн/рік, отримаємо 2070 тис. грн (25863,7 - 8%). Скоротивши хворе поголів'я, витрати на ветеринарні послуги скоротяться на 12498 тис.грн. Таким чином, чистий дохід від реалізації збільшиться на 1800 тис.грн, а витрати зменшаться на 14568 тис.грн.

Наступним напрямком збільшення чистого доходу на підприємстві є збільшення площі посіву найбільш рентабельних сільськогосподарських культур. Так, проаналізувавши зовнішній та внутрішній ринок з приводу рентабельності та ціни зернових культур, доцільно визначити, що згідно звіту Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН через ситуацію з COVID – 19 країни Азії зацікавились поставками пшениці та кукурудзи з України. Також зазначається, що експортні ціни на кукурудзу досягли

найвищого рівня за останні 8 років і становлять 260 \$ /тонну. Українські експерти зазначають: « Серед основних зернових культур найбільше зросли ціни на кукурудзу + 10% [9].

Оскільки ТОВ «Агрофірма «Колос» займається виведенням нових сортів кукурудзи та вже на даний момент має 10 різних елітних сортів, які стійкі до природних умов, до шкідників, висока врожайність з одного гектара землі, також варто врахувати високу врожайність кукурудзи у 2020 році, доцільним є збільшення площі для посіву елітної кукурудзи, таким чином, збільшивши урожайність на 100 тонн, ніж за період 2020 року. Якщо підприємство у плановому році збільшить урожайність кукурудзи на 100 тонн та реалізує її за встановленою підприємством ціною, а саме 20 000 грн/тонну ми зможемо отримати додатковий дохід у розмірі 2 000 тис. грн (20 000 грн. x 100 т).

Оскільки показник чистого доходу від реалізації за період 2018 — 2020 років мав стійку тенденцію до зростання, плануємо його на основі абсолютного приросту, який складає 98289,5 тис. грн.

Тоді чистий дохід від реалізації продукції у плановому періоді (ЧДРпл) становитиме:

$$\text{ЧДРпл} = 482363 + 98289,5 = 580652,5 \text{ тис.грн.}$$

Враховуючи запропоновані заходи, Чистий дохід від реалізації продукції у плановому періоді (ЧДР'пл) становитиме:

$$\text{ЧДР'пл} = 580652,5 + 1800 + 2000 = 584\,452,5 \text{ тис.грн.}$$

Собівартість реалізованої продукції у плановому періоді (Св_пл) визначається:

$$\text{Св_пл} = \text{ЧДР} * \text{Рс/в} / 100 \% \quad (3.1)$$

де Рс/в – рівень собівартості реалізації, у відсотках до чистого доходу.

Середній рівень собівартості реалізації (Рс/в) становить :

$$\text{Рс/в} = \Sigma \text{Св за 3 роки} / \Sigma \text{ЧДР за 3 роки} \times 100\% \quad (3.2)$$

$$P_{с/в} = 917722 / 1213213 \times 100 = 75,64 \%$$

$$C_{в_пл} = 580652,5 \times 75,64 / 100 = 439\,206 \text{ тис.грн.}$$

Враховуючи запропоновані заходи собівартість реалізованої продукції становитиме ($C_{в'_пл}$):

$$C_{в'_пл} = 439\,206 - 14568 = 424\,638 \text{ тис.грн.}$$

Тоді, валовий прибуток у плановому періоді (ВПпл) буде дорівнювати:

$$ВПпл = ЧДР'_{пл} - C_{в'_пл} \quad (3.3)$$

$$ВПпл = 584452,5 - 424\,638 = 159\,814,5 \text{ тис.грн.}$$

Інші операційні доходи у плановому періоді (ІОДпл) визначимо на основі середнього абсолютного приросту, так як чіткої тенденції до зростання немає, сума за дано статтею буде складати – 2298 тис. грн.

Адміністративні витрати у плановому періоді (АВпл) визначаємо за формулою:

$$АВпл = ЧДР'_{пл} * P_{ав} / 100\% \quad (3.4)$$

де $P_{ав}$ – рівень адміністративних витрат, у відсотках до чистого доходу.

Тоді середній рівень адміністративних витрат становить:

$$P_{ав} = \Sigma АВ \text{ за 3 роки} / \Sigma ЧД \text{ за 3 роки} \times 100\% \quad (3.5)$$

$$P_{ав} = 69559 / 1213213 \times 100 = 5,73 \%$$

$$АВпл = 584452,2 \times 5,73 / 100 = 33489,11 \text{ тис.грн.}$$

Витрати на збут у плановому періоді ($ВЗпл$) становитимуть:

$$ВЗпл = ЧДР'_{пл} * P_{вз} / 100\% \quad (3.6)$$

де $P_{вз}$ – рівень витрат на збут, у відсотках до чистого доходу.

Середній рівень витрат на збут становить:

$$P_{вз} = \Sigma ВЗ \text{ за 3 роки} / \Sigma ЧД \text{ за 3 роки} \times 100\% \quad (3.7)$$

$$P_{вз} = 52272 / 1213213 \times 100 = 4,30 \%$$

$$ВЗпл. = 584452,2 \times 4,30 / 100 = 25132 \text{ тис.грн.}$$

Інші операційні витрати у плановому періоді (ІОВпл), прогнозовані на основі середнього абсолютного приросту становитимуть 6509 тис.грн.

Відповідно, фінансовий результат від операційної діяльності (ФРВОДпл) становитиме:

$\text{ФРВОДпл} = 159814,5 + 2298 - 33489,11 - 25132 - 6509 = 96\,982,39$ тис.грн.

Інші фінансові доходи, інші доходи, фінансові витрати та інші витрати у плановому періоді прогнозуємо на основі середнього абсолютного приросту (100,5 тис.грн 20984 тис. грн, 914,5 тис. грн, 21375 тис. грн відповідно).

Тоді фінансовий результат до оподаткування у плановому періоді (ФРДОпл) становитиме :

$\text{ФРДОпл} = 96\,982,39 + 100,5 + 20984 - 914,5 - 21375 = 95777,39$ тис. грн.

Витрати з податку на прибуток становитимуть 17239,93 тис.грн. ($95777,39 \times 18\%$).

Тоді чистий фінансовий результат у плановому періоді (ЧФРпл) становитиме:

$\text{ЧФРпл} = 95777,39 - 17239,93 = 78537,46$ тис.грн.

Отримані результати зведемо в табл. 3.1.

Таким чином, валовий прибуток у плановому 2021 році зріс на 55217,5 тис.грн. або на 52,79 %, порівняно з 2020 роком. Зміни відбулися в результаті перевищення темпу зростання чистого доходу від реалізації над темпом зростання собівартості реалізованої продукції (21,16% та 12,41% відповідно).

Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток) у плановому 2021 році зріс на 54047,39 тис.грн. або на 97,74 %. Позитивно вплинуло на зростання показника: збільшення суми валового прибутку на 55217,5 тис. грн., зменшення витрат на збут на 12790 тис.грн. або на 33,73 % та зменшення інших операційних витрат на 3254 тис.грн. або на 33,33 %. Негативний вплив мали: зменшення суми інших операційних доходів на 3214 тис.грн. або на 58,31%; збільшення суми адміністративних витрат на 14000,11 тис.грн. або на 71,84.

Фінансовий результат до оподаткування у плановому 2021 році збільшився на 63775,39 тис.грн. або на 97,1 %. Позитивно вплинуло на зростання показника: збільшення фінансового результату від операційної діяльності на 54047,39 тис.грн. або на 97,74 %; збільшення інших доходів на

20636 тис.грн. або на 39,70 %; зменшення фінансових витрат на 8788,5 тис.грн. або на 90,58 %. Негативно вплинуло на показник: зменшення інших фінансових доходів на 849,5 тис.грн, або на 89,42 %; збільшення інших витрат на 21099 тис.грн., або на 22,55 % (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

**Прогнозне значення чистого прибутку ТОВ «Агрофірма «Колос»
на 2021 рік, тис.грн.**

Показник	2020	2021	Абсолютний приріст	Темп приросту
Чистий дохід від реалізації продукції	482363	584452,5	102089,5	21,16
Собівартість реалізованої продукції	377766	424638	46872	12,41
Валовий прибуток	104597	159814,5	55217,5	52,79
Інші операційні доходи	5512	2298	-3214	58,31
Адміністративні витрати	19489	33489,11	14000,11	71,84
Витрати на збут	37922	25132	-12790	33,73
Інші операційні витрати	9763	6509	-3254	33,33
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	42935	96982,39	54047,39	97,74
Інші фінансові доходи	950	100,5	-849,5	89,42
Інші доходи	348	20984	20636	39,70
Фінансові витрати	9703	914,5	-8788,5	90,58
Інші витрати	276	21375	21099	22,55
Фінансовий результат до оподаткування : прибуток	32002	95777,39	63775,39	97,01
Витрати(дохід) з податку на прибуток	6086	17239,93	11153,93	97,17
Чистий фінансовий результат : прибуток	25916	78538	52622	96,97

Таким чином, чистий фінансовий результат збільшився на 52622 тис.грн. або на 96,97%, що свідчить про ефективність запропонованих заходів.

Розрахуємо прогнозні показники рентабельності (табл. 3.2).

**Динаміка показників рентабельності ТОВ «Агрофірма «Колос»
у 2020 -2021 рр., %**

Показник	2020	2021	Абсолютний приріст
Рентабельність реалізації продукції	5,4	13,43	8,03
Рентабельність валового прибутку	21,7	27,34	5,64
Рентабельність операційного прибутку	8,9	16,59	7,69
Рентабельність операційних витрат	4,4	14,90	3,38

Так, рентабельність реалізації продукції (за чистим прибутком) збільшилась у плановому періоді на 8,03%, порівняно з 2020 роком. Це означає, що кожна гривня чистого доходу від реалізації у плановому 2021 році буде генерувати 13,43 коп. чистого прибутку. Рентабельність валового прибутку збільшилась у плановому періоді на 5,64%, порівняно з 2020 роком. Це означає, що кожна гривня чистого доходу від реалізації у плановому 2021 році буде генерувати 27,34 коп. валового прибутку. Рентабельність операційного прибутку збільшилась у плановому періоді на 7,69%, порівняно з 2020 роком. Це означає, що кожна гривня чистого доходу від реалізації у плановому 2021 році буде генерувати 16,59 коп. операційного прибутку. Рентабельність операційних витрат збільшилась у плановому періоді на 3,38 %, порівняно з 2020 роком. Це означає, що на кожную гривню, понесених операційних витрат, припадає 14,90 коп. прибутку від операційної діяльності.

Розрахувавши та проаналізувавши прогнозні показники чистого прибутку та рентабельності можемо констатувати підвищення ефективності діяльності підприємства в результаті запропонованих заходів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі вивчення та систематизації теоретичних підходів до розуміння сутності «прибутку підприємства», було визначено економічну сутність прибутку підприємства. Відповідно, це показник, що визначений відповідно до вимог чинного законодавства, який характеризує ефективність діяльності підприємства та є основним джерелом фінансової незалежності та динамічного розвитку підприємства.

Проведено дослідження діючої практики управління формуванням прибутку ТОВ «Агрофірма «Колос», основними видами діяльності якого є вирощування та продаж сільськогосподарських культур, вирощування та продаж продукції тваринництва.

Здійснено оцінку фінансово-майнового стану ТОВ «Агрофірма «Колос» за період 2018 – 2020 років. Аналіз показників ліквідності та платоспроможності показав, що досліджуване підприємство є ліквідним та платоспроможним. Аналіз показників фінансової стійкості свідчить про нестійкий фінансовий стан, за рахунок перевищення частки позикового капіталу(74%) над часткою власного капіталу (26%). Проаналізувавши динаміку показників ділової активності, можемо констатувати : показники не відповідають нормативному значенню. Оцінка ймовірності банкрутства за різними моделями показав, що підприємство знаходиться в передкризовому стані.

Оцінка обсягу та джерел формування прибутку показала, що ТОВ «Агрофірма «Колос» за три останні роки є прибутковим підприємством, прибуток якого має позитивну тенденцію до зростання. У 2019 році прибуток зріс на 34726 тис.грн. або на 95,45 %, порівняно з 2018 роком; у 2020 році прибуток знизився на 18709 тис.грн. або на 41,92 %. Основними причинами зниження валового на 27437 тис.грн або на 20,78 %, с значне перевищення темпу приросту собівартості реалізовано продукції над темпом приросту чистого доходу від реалізації (20,68% та 8,38%) в 2020 р.

Детально проаналізувавши структуру чистого прибутку відносно різних видів діяльності, можемо констатувати: провідне місце у структурі прибутку протягом аналізованого періоду займає прибуток від реалізації продукції : від 44,8% до 65,5%.

Аналіз показників рентабельності показав, що значення показників у 2020 році, значно знизилось, порівняно з 2019 роком. Таким чином значення показника рентабельності реалізації продукції знизилось на 3,9 %, валового прибутку на 8%, рентабельність операційного прибутку на 3,2 %, рентабельність активів на 8,5 %, рентабельність капіталу на 8,5%. Дана ситуація обумовлено значним зниженням чистого прибутку. Проведений факторний аналіз різних показників рентабельності дозволив виявити фактори позитивного та негативного впливу.

Динаміка рівня рентабельності основних видів сільськогосподарської продукції показала, що провідну роль серед видів продукції займає продукція рослинності, а саме зернових та зернобобових культур, рентабельність яких складає 31,35 % у 2020 році, 44,03 % у 2019 році, 25,47 % у 2018 році.

Для збільшення чистого прибутку запропоновані заходи, направлені на збільшення чистого доходу від реалізації та зменшення собівартості реалізованої продукції: зменшення хворого поголів'я великої рогатої худоби та реалізація хворих тварин на м'ясо (що відповідає санітарним умовам), це дозволить збільшити чистий дохід від реалізації та зменшити витрати на корма і лікування; розширення посівних площ рослин, стійких до природних умов, шкідників та хвороб, та таких, що займають провідні позиції на зовнішньому та внутрішньому ринку – це дасть змогу збільшити чистий дохід від реалізації; використовувати технології з використанням багатоопераційних сільськогосподарських машин для мінімізації витрат на обробку ґрунтів, догляд за посівами та збирання врожаю; впровадити зональні технології для кожного виду культур, що відповідають основним критеріям: ресурсозбереження, економічна доцільність, підвищення конкурентоспроможності.

На підставі запропонованих заходів здійснено планування фінансових результатів підприємства на 2021 рік. За рахунок збільшення чистого доходу від реалізації на 102089,5 тис.грн або на 21,16% та зниження витрат чистий прибуток підприємства у 2021 році спрогнозований у розмірі 78538 тис.грн, що на 52622 тис.грн або на 96,97% більше, ніж у 2020 року. Зростання розрахованих показників рентабельності у плановому 2021 році, свідчать про підвищення ефективності діяльності підприємства в результаті запропонованих заходів.

Такі основні висновки та пропозиції, отримані в магістерській роботі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверкина М.Ф., Шмигельський Ю.В. Моделювання прибутковості підприємств аграрного сектору : монографія, Київ: Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці, 2020. 473-479 с.
2. Андрущак Є.М. Діагностика банкрутства українських підприємств: монографія. Київ: Фінанси України, 2018. 118-224 с.
3. Бабицька О.О. Дослідження впливу факторів на формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств : монографія, Харків : Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства, 2020. 24 с.
4. Бабицька О.О. Ефективність управління прибутку сільськогосподарських підприємств: монографія. Харків: Облік і фінанси, 2018. 118-122 с.
5. Бабицька О.О. Організаційно-економічні основи управління прибутком сільськогосподарських підприємств : монографія. Харків: нац.аграр.ун-т, 2019. 20 с.
6. Бершадські І.І. Методи управління прибутком. *Сучасні проблеми економіки і підприємства* :Збірник наукових праць. Київ, 2018. 112- 118 с.
7. Васіна Н.В. Моделювання ринкового стану сільськогосподарських організацій при оцінці їх кредитоспроможності: монографія. Київ: НОУ ВПО ОМГОУ, 2017. 110-118 с.
8. Власенко Т.Ю., Стародубцева О.С. Прибутковість підприємства: сутність та ефективність управління: монографія. Київ: Молодий вчений, 2018. 256-259 с.
9. Врожай зернових 2021р. – прогнози, ціни ,перспективи, ринки збуту та аналіз форвардних угод.URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/883-vrojaj-zernovih-2021-prognozi-tsini-perspektivni-rinki-zbutu-ta-analiz-forvardnih-ugod>

10. Гайбура Ю.А., Загнітко Л.А. Прибутковість підприємства: поняття, фактори, резерви. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*, 2018.. 99-104.с.
11. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 №436. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
12. Гурницька К.О. Прибуток підприємства, оцінка та резерви нарощування : монографія. Київ: Економіка підприємства, 2019. 75- 120 с.
13. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Іванчик Т. В. Фактори впливу на формування прибутку підприємств : монографія. Київ: Modern Economics. 2019. 81-86 с.
14. Дем'яненко М.Я. Фінансові чинники формування доходів у сільському господарстві: монографія. Тернопіль : Економіка АПК, 2020. 153-160 с.
15. Денисенко М.П., Захарова Ю.І. Заходи підвищення прибутковості підприємства : монографія . Суми: Агросвіт, 2020. 24 – 28 с.
16. Дмитренко О.М. Роль стратегічного планування в діяльності сільськогосподарських підприємств : монографія. Хмельницьк : Економіка АПК, 2020. 111-120 с.
17. Есманова Л.І. Вплив управлінських рішень на формування фінансових результатів на економічний розвиток сільськогосподарського виробництва : монографія. Суми : Вісник Сумського нац. агр. у-ту, 2019. 113-125 с.
18. Есманова Л.І. Формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств: монографія. Суми : СНАУ «Фінанси і кредит», 2020. 118 – 128 с.
19. Жмайлов В.М. Організаційно-економічні основи управління прибутком сільськогосподарських підприємств: монографія. Суми : Управління прибутком АПК, 2018. 115- 125 с.

20. Жмайлова О.Г. Аналіз прибутковості сільськогосподарських підприємств: методи проведення та доцільність: монографія. Черкаси : СУЕМ «Економіка і менеджмент», 2020. 131 – 140 с.

21. Зозуля Ю.В. Оцінка механізму формування прибутку підприємства: монографія. Суми : СНАУ «Фінанси і кредит», 2019. 382- 385 с.

22. Іваненко О.В. Формування прибутку в сільськогосподарських підприємствах : монографія. Суми : СНАУ «Економіка та менеджмент», 2019. 71-76 с.

23. Кадацька А.М. Методика формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств : монографія. Суми : СНАУ «Фінанси і кредит», 2020. 86-89 с.

24. Клочан В.В. Діагностика фінансового стану сільськогосподарських підприємств : монографія. Суми : Економіка АПК, 2019. 86-88 с.

25. Кобилянська О.М. Ризик як економічна категорія та його особливості в аграрному виробництві : монографія. Суми: Економіка АПК, 2021. 140-145 с.

26. Кучер Л.Ю. Методологічні основи визначення прибутковості виробництва й реалізації молока : монографія. Хмельницький : Економіка АПК, 2019. 43-48 с.

27. Лабенко О.М. Визначення основних факторів формування прибутку сільськогосподарських підприємств : монографія. Суми : Економіка АПК, 2021. 112- 114 с.

28. Липченко І.С. Формування і розподіл прибутку в аграрних підприємствах : монографія. Суми : СНАУ « Фінанси і кредит», 2019. 379 – 383 с.

29. Лігоненко Л.О., Височин І.В., Корольова-Казанська О.В. та ін. Економіка та фінанси підприємств: методика розв'язання практичних задач: нав. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ. 2006. 166 с.

30.Мазур В.П. Економічний зміст поняття фінансових результатів сільськогосподарської діяльності : монографія. Черкаси : Облік і фінанси АПК, 2020. 68-71 с.

31.Мартиненко В.П. Стратегія життєздатності промислових підприємств: монографія . Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 328 с.

32.Наказ Державного департаменту ветеринарної медицини № 17 від 21.03.2002р « Про затвердження ветеринарних та санітарних вимог до особистих селянських господарств – виробників сирого товарного молока» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-02#Text>

33.Наказ м-ва фінансів України від 28.03.2013р. №433: «Про затвердження методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

34.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013. № 73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

35.Огійчук М.Ф. Суть прибутку та підходи до методики його визначення: монографія. Суми: Економіка АПК, 2018.7 – 21с.

36.Олійник О.В. Методичні підходи визначення беззбиткового обсягу виробництва сільськогосподарської продукції : монографія. Суми : Економіка АПК, 2019. 61-68 с.

37.Павлик В.П. Управління сільськогосподарським підприємством у ринкових умовах : монографія. Суми : Економіка АПК, 2020. 28- 35 с.

38.Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю., Храпач В. О. Управління фінансовою стійкістю підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки в умовах посилення інтеграційних процесів в економіці: монографія. Київ: Бізнес Ін форм, 2020. 245–251 с.

39.Податковий кодекс України: Закон України від 19.05.2011. № 3393. *Відомості Верховної Ради України*.2011.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

40. Положення (стандарт бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» від 18.10.1999. - №242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>

41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000. - №92 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

42. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями від 30.06.2016. - №351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>

43. Саблук П.Т. Проблеми забезпечення дохідності агропромислового виробництва в Україні : монографія. Суми : Економіка АПК, 2019. 19 – 37 с.

44. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. Київ: Знання, 2018. 668 с.

45. Сисоєнко І.А. Соціально-економічна стратегія сільськогосподарських підприємств : монографія. Херсон : Херсонський науковий вісник, 2020. 193 – 198 с.

46. Сисоєнко І.А., Карлюка Д.О. Прогнозування прибутку та рентабельності підприємства у забезпеченні фінансової безпеки підприємства: монографія. Київ: Гроші, фінанси і кредит, 2020. 143-146 с.

47. Сокол О.Г. Методичні засади проведення моніторингу економічної стійкості сільськогосподарських підприємств : монографія. Тернопіль : Агро світ, 2019. 47-50 с.

48. Терещенко О.О. Дискримінаційна модель інтеграційної оцінки фінансового стану підприємства : монографія. Київ: Економіка України., 2003. 38-45 с.

49. Тютюник Ю.М. Формування методики факторного аналізу показників фінансової стійкості аграрних підприємств: монографія. Хмельницький : Облік і фінанси АПК, 2021. 111-115 с.

50. Яремчук С.М. Джерела підвищення рентабельності підприємств АПК як напрямок оптимізації функціонування його підрозділів: монографія. Тернопіль, 2017. 55-68 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність
ТОВ «Агрофірма «Колос»

Дата 31.12.2018

КОДИ

Підприємство ТОВ «Агрофірма «Колос»

за
ЄДРПОУОрганізаційно-правова
форма господарювання Товариство з обмеженою відповід-
альністюза
КОАТУУВид економічної діяльності Вирощування зернових та техні-
чних культур; розведення молочних порід тварин

за КОПФГ

Середня кількість працівників, осіб 656

за КВЕД

Адреса, телефон :

Київська обл..Сквирський р-н, с.Пустоварівка вул. Площа Перемоги
18 А тел: 0446822191**1. Баланс
на 31.12.2018 р.
Форма № 1-м**

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000		
Нематеріальні активи	1000	2738	2220
Первісна вартість	1001	8653	8673
Накопичена амортизація	1002	5915	6453
Незавершені капітальні інвестиції	1005	157	114
Основні засоби:	1010	24495	21133
первісна вартість	1011	45186	44207
знос	1012	20691	23074
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0

Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	27392	27669
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	11638	31947
У тому числі готова продукція	1103	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	19394	73692
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1229	0
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5872	4916
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	9257	25833
Витрати майбутніх періодів	1170	187	506
Інші оборотні активи	1190	2173	84882
Усього за розділом II	1195	52743	251196
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	80135	278865

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4000	4000
Додатковий капітал	1410	9379	9379
Резервний капітал	1415	675	675
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	30624	40523
Неоплачений капітал	1425	0	0

Усього за розділом I	1495	44678	54577
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	12116	14143
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	42226
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	16532	54915
розрахунками з бюджетом	1620	67	396
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	89	112
розрахунками з оплати праці	1630	102	184
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2980	7923
Усього за розділом III	1695	23341	210145
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	80135	278865

**2. Звіт про фінансові результати
за 31.12. 2018 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	285784	240351
Інші операційні доходи	2120	10108	1208
Інші доходи	2240	42316	1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	338208	241560

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-226924	-204609
Інші операційні витрати	2180	-22781	-7858
Інші витрати	2270	-43025	-153
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(292730)	(212620)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	12727	12587
Податок на прибуток	2300	-2828	-2652
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	9899	9935

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

**Фінансова звітність
ТОВ «Агрофірма «Колос»**

Дата 31.12.2019 р.

КОДИ

Підприємство ТОВ «Агрофірма «Колос»

за ЄДРПОУ

Організаційно-правова
форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Вирощування зернових та технічних культур; розведення молочних порід тварин

за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб 656

Адреса, телефон :Київська обл..Сквирський р-н, с.Пустоварівка
вул. Площа Перемоги 18 А тел: 0446822191

	01

**1. Баланс
на 31.12.2019 р.
Форма № 1-м**

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000		
Нематеріальні активи	1000	2220	2391
Первісна вартість	1001	8673	7443
Накопичена амортизація	1002	6453	5052
Незавершені капітальні інвестиції	1005	114	35
Основні засоби:	1010	21133	20511
первісна вартість	1011	44207	39690
знос	1012	23074	19179
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0

Усього за розділом I	1095	27669	48956
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	31947	68893
У тому числі готова продукція	1103	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	73692	7078
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0	3812
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4916	65983
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	25833	11253
Витрати майбутніх періодів	1170	506	2207
Інші оборотні активи	1190	84882	30765
Усього за розділом II	1195	251196	200078
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	278865	249034

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4000	4000
Додатковий капітал	1410	9379	9379
Резервний капітал	1415	675	675
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	40513	85138
Неоплачений капітал	1425	0	0
Усього за розділом I	1495	54567	99192
II. Довгострокові зобов'язання, цільове	1595	14143	40897

фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	42226	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	54915	75846
розрахунками з бюджетом	1620	406	6518
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	97
розрахунками зі страхування	1625	112	38
розрахунками з оплати праці	1630	184	314
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	7923	11744
Усього за розділом III	1695	210155	108945
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	278865	249034

2. Звіт про фінансові результати за 31.12.2019 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	445066	285784
Інші операційні доходи	2120	26106	10108
Інші доходи	2240	26509	42316
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	499681	338208
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-313032	-226924
Інші операційні витрати	2180	-34893	-22781
Інші витрати	2270	-28078	-43025

Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(376203)	(292730)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	53906	12727
Податок на прибуток	2300	-9281	-2828
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	44625	9899

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

**Фінансова звітність
ТОВ «Агрофірма «Колос»**

Дата 31.12.2020 р.

Підприємство ТОВ «Агрофірма «Колос»

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності Вирощування зернових та технічних культур; розведення молочних порід тварин

Середня кількість працівників, осіб 656

Адреса, телефон Київська обл..Сквирський р-н, с.Пустоварівка
вул. Площа Перемоги 18 А тел: 0446822191:

за
ЄДРПОУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

	01

**1. Баланс
на 31.12.2020р.
Форма № 1-м**

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000		
Нематеріальні активи	1000	2362	1673
Первісна вартість	1001	7401	5700
Накопичена амортизація	1002	5039	4027
Незавершені капітальні інвестиції	1005	35	0
Основні засоби:	1010	20464	19675
первісна вартість	1011	39591	41752
знос	1012	19127	22077
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	3402	20875

Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	26265	42225
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	68611	100062
У тому числі готова продукція	1103	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	7025	57543
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	3801	50
У тому числі з податку на прибуток	1136	0	50
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	55694	47944
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	10420	88804
Витрати майбутніх періодів	1170	2207	1895
Інші оборотні активи	1190	30754	24186
Усього за розділом II	1195	186339	362788
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	212604	405013

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4000	4000
Додатковий капітал	1410	9379	9379
Резервний капітал	1415	675	675
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	52757	78673
Неоплачений капітал	1425	0	0
Усього за розділом I	1495	66811	92727

II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	48060	36345
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	2465
товари, роботи, послуги	1615	73199	123555
розрахунками з бюджетом	1620	6419	2361
У тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	33	106
розрахунками з оплати праці	1630	299	406
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3297	4572
Усього за розділом III	1695	97733	275941
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	212604	405013

2. Звіт про фінансові результати за 31.12. 2020 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	482363	443477
Інші операційні доходи	2120	5512	25206
Інші доходи	2240	348	7709
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	488223	476392
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-377766	-315447

Інші операційні витрати	2180	-9763	-31587
Інші витрати	2270	-276	-9018
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(387805)	(359052)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	32002	50880
Податок на прибуток	2300	-6086	-9176
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	25916	41704

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

**Динаміка обсягу та складу необоротних активів ТОВ “Агрофірма
“Колос” за період 2018 - 2020 рр.**

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст		Темп приросту	
				2019	2020	2019	2020
нематеріальні активи	2220	2391	1673	171	-718	1,08	0,70
первісна вартість	8673	7443	5700	-1230	-1743	0,86	0,77
накопичена амортизація	6453	5052	4027	-1401	-1025	0,78	0,80
незавершені капітальні інвестиції	114	35	0	-79	-35	0,31	0,00
основні засоби	21133	20511	19675	-622	-836	0,97	0,96
первісна вартість	44207	39690	41752	-4517	2062	0,90	1,05
знос	23074	19179	22077	-3895	2898	0,83	1,15
довгострокові фінансові інвестиції	0	0	20875	0	20875	0,00	0,00
інші фінансові інвестиції	4202	25331	2	21129	-25329	6,03	0,00
усього необоротних активів	27669	48956	42225	21287	-6731	1,77	0,86

**Динаміка обсягу та складу оборотних активів
ТОВ “Агрофірма “Колос” за період 2018 — 2020 рр.**

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст		Темп приросту	
				2019	2020	2019	2020
запаси	31947	68893	100062	36946	-63116	2,16	1,45
виробничі запаси	16	23	29	7	6	1,44	1,26
незавершене виробництво	1265	1418	1265	153	-153	1,12	0,89
товари	30666	67452	98768	36786	31316	2,20	1,46
дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	73692	7078	57543	-66614	-64621	0,10	8,13
дебіторська заборгованість за розрахунками	29420	10087	42134	-19333	32047	0,34	4,18
з бюджетом	0	3812	50	3812	-3762	0,00	0,01
у тому числі з податку на прибуток	0	0	50	0	50	0,00	0,00
з нарахованих доходів	0	0	170	0	170	0,00	0,00
із внутрішніх розрахунків	0	0	0	0	0	0,00	0,00
інша поточна дебіторська заборгованість	4916	65983	47944	61067	-18039	13,42	0,73
гроші та їх еквіваленти	25833	11253	88804	-37086	77551	0,44	7,89
готівка	1	3	0	2	-3	3,00	0,00
рахунки в банках	25832	11201	8814	-14631	-2387	0,43	0,79
витрати майбутніх періодів	506	2207	1895	1701	-312	4,36	0,86
інші оборотні активи	84882	30765	24186	-54117	-6579	0,36	0,79
усього за розділом	251196	200078	362788	-51118	162710	0,80	1,81

**Динаміка обсягу та складу капіталу ТОВ “Агрофірма “Колос”
за період 2018 — 2020 рр.**

Показник	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення		Темп приросту	
				2019	2020	2019	2020
власний капітал	54577	99192	92727	44615	-6465	1,82	0,93
зареєстрований капітал	4000	-4000	4000	0	0	-1,00	-1,00
додатковий капітал	9379	9379	9379	0	0	1,00	1,00
резервний капітал	675	675	675	0	0	1,00	1,00
нерозподілений прибуток	40523	85138	78673	44615	-6465	2,10	0,92
усього власний капітал	54577	99192	92727	44615	-6465	1,82	0,93
довгострокові кредити банків	14056	38810	36345	24754	-2465	2,76	0,94
поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0	2465	0	2465	0,00	0,00
за товари, роботи послуги	54915	75846	123555	20931	47709	1,38	1,63
за розрахунками з бюджетом	396	6518	2361	6122	-4157	16,46	0,36
за розрахунками зі страхування	112	38	106	-74	68	0,34	2,79
за розрахунками з оплати праці	184	314	406	130	92	1,71	1,29
за одержаними авансами	104389	13629	141541	-90760	127912	0,13	10,39
поточні забезпечення	0	856	935	856	79	0,00	1,09
інші поточні зоб-ня	7923	11744	4572	3821	-7172	1,48	0,39
усього поточні зобов'язання	210145	11744	275941	-198401	264197	0,06	23,50

**Алгоритм розрахунку показників майнового стану ТОВ “Агрофірма
“Колос” за 2018 — 2020 рр.,**

Показник	Розрахунок
Фондомісткість	Загальна вартість ОЗ/ЧДР
Фондоозброєність	Заг.ваогість ОЗ/Середньоб.чисельність персоналу
Коефіцієнт зносу основних засобів	Знос ОЗ*100/первісну вартість
Коефіцієнт оновлення основних засобів	Сума нових ОЗ на поч./ суму ОЗ на кінець*100
Коефіцієнт вибуття основних засобів	Сума ОЗ що вибувають у звітному періоді/ суму ОЗ на поч..*100
Фондовіддача	ЧДР/заг.вартість ОЗ
Рентабельність основних засобів	ЧП/ серед.суму ОЗ*100

ОЗ – основні засоби;

ЧДР - чистий дохід від реалізації;

ЧП - чистий прибуток.

Алгоритм розрахунку показників ліквідності та платоспроможності

ТОВ "Агрофірма "Колос" за 2018-2020 рр.

Показник	Розрахунок
Коефіцієнт загального покриття	ОА+ВМП/ПЗ+ДМП
Коефіцієнт проміжної ліквідності	ОА-Запаси / ПЗ
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та ек-ти / ПЗ
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	ВОК/ОА

ОА – оборотні активи;

ВМП - витрати майбутніх періодів;

ПЗ – поточні зобов'язання;

ДМП – доходи майбутніх періодів;

ВОК – власні оборотні кошти.

Алгоритм розрахунку показників фінансової стійкості**ТОВ “Агрофірма “Колос” за 2018- 2020 рр.**

Показник	Розрахунок
Коефіцієнт фінансової автономії	Власний капітал / сума пасивів
Коефіцієнт фінансування	Залучений капітал / Власний капітал
Коефіцієнт фінансової заборгованості	Сума зобов'язань / Сума Пасивів
Коефіцієнт фінансового левереджу	Сума зобов'язань / сума Капіталу
Коефіцієнт покриття боргу	Оборотні активи / сума Поточних зобов'язань

Додаток Н

Алгоритм розрахунку показників ділової активності

ТОВ “Агрофірма “Колос” за період 2018 -2020 рр.

Показник	Розрахунок
Коефіцієнт оборотності активів	ЧДР / Середньорічний обсяг активів
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	ЧДР / Середньоріч. Обсяг ВК
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	ЧДР / Середньор.обсяг оборотних коштів
Коефіцієнт оборотності запасів	Собівартість /Середньор. Вартість запасів
Коефіцієнт оборотності загальної дебіторської заборгованості	ЧДР / Середньор.суму дебіторської заборг.
Коефіцієнт оборотності загальної кредиторської заборгованості	Собівартість / Середньоріч. Суму кредитор.заборгованості

ЧДР – чистий дохід від реалізації ;

ВК – власний капітал;

Алгоритм розрахунку показників формування прибутку ТОВ «Агрофірма «Колос»
відносно різних видів діяльності за 2018 – 2020р.

Показник	Розрахунок
Прибуток від реалізації продукції	ВП – АВ - Витрати на збут
Прибуток від іншої операційної діяльності	ВП+ІОД-ІОВ-АВ- ВЗ
Прибуток від іншої діяльності	ВП +ІД – ІВ

ВП – валовий прибуток ;

АВ – адміністративні витрати;

ІОД – інший операційний дохід;

ІОВ – інші операційні витрати;

ВЗ – витрати на збут;

ІД – інші доходи;

ІВ – інші витрати

Алгоритм розрахунку показників рентабельності

ТОВ "Агрофірма "Колос" за період 2018 — 2020 рр.,

Показник	Розрахунок
Рентабельність реалізації продукції за чистим прибутком	$\text{ЧП} / \text{ЧДР} * 100$
Рентабельність валового прибутку	$\text{Валовий прибуток} / \text{ЧДР} * 100$
Рентабельність операційного прибутку	$\text{Операційний прибуток} / \text{ЧДР} * 100$
Рентабельність (збитковість) продукції	$\text{ЧДР} / \text{Собівартість реал.продукції} * 100$
Показники рентабельності активів	$\text{ЧП} / \text{Заг. Сума Активів} * 100$
Рентабельність необоротних активів	$\text{ЧП} / \text{серед. Сума Необоротних активів} * 100$
Рентабельність оборотних активів	$\text{ЧП} / \text{серед. Сума Оборотних активів} * 100$
Рентабельність капіталу	$\text{ЧП} / \text{заг. Сума Капіталу} * 100$
Рентабельність власного капіталу	$\text{ЧП} / \text{середнор. Сума ВК} * 100$
Рентабельність позикового капіталу	$\text{ЧП} / \text{середньор. Сума Позикового капіталу} * 100$
Рентабельність операційних витрат	$\text{Прибуток від операційної діяльності} / \text{операційні витрати} * 100$

Алгоритм розрахунку впливу факторів на рентабельність діяльності

ТОВ «Агрофірма «Колос» за 2018 – 2020 рр

Показник	Розрахунок
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.(ЧДР)	Форма № 2
Валові витрати, тис.грн. (ВВ)	Форма № 2
Чистий прибуток, тис.грн.(ЧП)	Форма №2
Витратомісткість, грн..(Вм)	Валові витрати /ЧП
Рентабельність витрат, %(Рв)	ЧП / обсяг валових витрат * 100
Рентабельність діяльності, %(Рд)	ЧП / ЧДР * 100
Зміна рентабельності діяльності за рахунок зміни:	Вм * Рв
- витратомісткості	$\Delta Вм * Рв_0$
-рентабельності витрат	$Вм * \Delta Рв$

Додаток Т

Динаміка рівня рентабельності виробництва основних видів продукції**ТОВ “Агрофірма “Колос” за 2018 — 2020 рр., %**

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст		Темп приросту	
				2019	2020	2019	2020
Продукція рослинництва всього в т.ч.:	25,43	48,58	47,54	23,15	-1,04	98,09	99,02
Культури зернові та зернобобові	25,47	44,03	31,35	18,56	-12,68	98,27	99,29
Насіння соняшнику	23,05	65,52	56,03	42,47	-9,49	97,16	99,14
Цукрові буряки	29,97	40,85	36,34	10,88	-4,51	98,64	99,11
Соя	15,9	41,12	63,3	25,22	22,18	97,41	98,46
Ріпак	26,98	47,28	62,39	20,3	15,11	98,25	98,68
Овочеві культури	45,21	57,39	63,41	12,18	6,02	98,73	98,90
Культури плодові та ягідні	25,72	50,26	63,87	24,54	13,61	98,05	98,73
Продукція тваринництва всього в т.ч.:	14,18	3,84	7,98	-10,34	4,14	99,73	97,92
ВРХ на м'ясо	45,76	6,42	20,22	-39,34	13,8	99,86	96,85
Свині на м'ясо	9,32	9,43	4,11	0,11	-5,32	98,99	99,56
Вівці на м'ясо	44,97	16,51	2,51	-28,46	-14	99,63	99,85
Птиця на м'ясо	23,88	30,84	3,9	6,96	-26,94	98,71	99,87
Молоко	35,9	89,94	12,08	54,04	-77,86	97,49	99,87
Яйця	61,74	30,63	24,4	-31,11	-6,23	99,50	99,20
Мед	5,92	20,02	29,3	14,1	9,28	96,62	98,54